

FLUXURI FINANCIARE ILICITE ȘI RECUPERAREA BUNURILOR În Republica Moldova

LUCRARE DE CERCETARE 2021

Cuvânt înainte

Fluxurile financiare ilicite (FFI) afectează dezvoltarea economică și socială a unei țări în nenumărate moduri. Exodurile nedocumentate de averi către și din cadrul - precum și în interiorul - unei țări au repercusiuni grave asupra veniturilor guvernului, averi care ar putea fi investite în cheltuieli publice și alte forme de reforme economice și sociale. Fluxuri financiare ilicite, în special cele care au legături cu crima organizată, retrag fondurile din economia legitimă și pot forța Statul să aloce mai multe resurse pentru a preveni și răspunde la activitatea infracțională sau pentru tratarea sau compensarea victimelor. Secătuirea resurselor și a veniturilor fiscale cauzate de FFI-uri blochează extinderea serviciilor sociale de bază și a programelor de infrastructură care au ca scop îmbunătățirea bunăstării și capacității tuturor cetățenilor, în special a celor foarte săraci.

FFI-urile din multe țări în curs de dezvoltare înseamnă mai puține spitale, școli, poliție, drumuri și oportunități de angajare, precum și pensii mai mici. Din aceste motive, Statele trebuie să aloce o prioritate mult mai mare sechestrării și confiscării bunurilor obținute în mod ilicit și să canalizeze bunurile dobândite în acest mod către nevoile de dezvoltare care au prioritate ridicată.

Trebuie aplicate noi paradigme și politici care să contracareze FFI-urile pentru a crea un lanț continuu de activități de la urmărirea, înghețarea, sechestrarea, confiscarea și până la recuperarea bunurilor obținute ilicit, prin gestionarea transparentă și lichidarea acestor bunuri, pentru a distribui veniturile către nevoile de dezvoltare care au prioritate ridicată. Aceste mecanisme și paradigme vor permite țărilor să captureze miliardele existente sub formă de bunuri și să le canalizeze direct în, de exemplu, mai multe școli, spitale, clinici comunitare și infrastructură, precum și în plata atât de necesară a salariilor pentru profesori, asistente medicale și medici. De asemenea, astfel de politici pot permite Statelor să reducă șomajul în rândul tinerilor. Toți aceștia sunt factori principali pentru dezvoltarea unei țări.

Ținând cont de cele de mai sus, Uniunea Europeană și Institutul interregional al Națiunilor Unite pentru cercetare în domeniul criminalității și justiției (UNICRI) lansează mai multe studii despre Fluxurile financiare ilicite și recuperarea bunurilor. Aceste studii aduc în lumină daunele importante cauzate Statelor ca urmare a unor FFI-uri necontrolate și cât de importantă este prioritatea capturării bunurilor obținute ilicit care au legături cu astfel de FFI-uri. UE și UNICRI se angajează să ofere suportul și expertiza necesară Statelor pentru a răspunde mai eficient la FFI-uri. Prin crearea și implementarea de răspunsuri mai eficiente, multe fiind identificate în recomandările din aceste rapoarte, Statele vor putea să slăbească influența crimei organizate, precum și să injecteze fonduri semnificativ mai mari în nevoile de dezvoltare cu prioritate ridicată.

Lawrence Meredith

Director pentru Vecinătatea Estică
DG NEAR

Antonia Marie De Meo

Director
UNICRI

FLUXURI FINANCIARE ILCITE ȘI RECUPERAREA BUNURILOR

În Republica Moldova

Rezumat executiv:

Criminalitatea organizată generează cantități semnificative de venituri și încasări ilicite la nivel global și în Europa. Activitatea infracțională organizată în Moldova reflectă în mare măsură și se aliniază la modelele regionale care implică sfera, natura și impactul unei astfel de activități. Principalele activități infracționale din Moldova sunt corupția, evaziunea fiscală, traficul ilicit de droguri, traficul de persoane, contrabanda cu arme și bunuri ilicite, traficul CBRN, criminalitatea cibernetică, contrabanda cu tutun și infracțiunile financiare la scară largă. Moldova a înregistrat niveluri semnificative de fluxuri financiare ilicite (FFI) legate de aceste activități infracționale în ultimii ani, cum ar fi două scheme de criminalitate financiară la nivel înalt, care implică sectorul bancar și corupția guvernamentală. Un singur caz a dus la ieșirea din țară a unei sume care depășește un miliard de dolari SUA, aproximativ 13% din PIB-ul Moldovei.

Moldova a investit substanțial în măsuri de reformă a politicilor pentru combaterea legăturii dintre corupție, criminalitatea organizată și FFI. Totuși, există în continuare oportunități semnificative de consolidare și eficientizare a capacității (și a rezultatelor) de sechestrare și confiscare a bunurilor provenite dintr-o astfel de activitate ilicită, precum și de a canaliza aceste bunuri recuperate către necesități de dezvoltare prioritare, precum cele din sectorul sănătății, educației și infrastructurii. Îmbunătățirea mecanismelor de sechestrare și confiscare a bunurilor obținute ilicit va contribui la astfel de inițiative de dezvoltare și poate îmbunătăți semnificativ calitatea vieții moldovenilor.

Constatări cheie:

- Sechestrarea și confiscarea a unui procent de doar 10% din suma estimată de un miliard de dolari SUA în FFI anuale în Moldova, ar permite țării să completeze (sau să acopere în totalitate) salariile pentru mai mult de 20.000 de profesori pentru un an întreg. Alternativ, bunurile recuperate ar putea acoperi costurile pentru subvenționarea integrală a costurilor salariului minim pentru peste 55.000 de cetățeni pentru un an întreg.
- În mod similar, acest lucru ar permite țării să acopere costurile salariale pentru mai mult de 2.250 de medici pentru un an întreg, la o rată de aproximativ 3.675 USD pe lună. Alternativ, acest lucru ar permite țării să acopere costurile salariale pentru mai mult de 6.800 de asistenți medicali din țară, pentru un an întreg, la o rată de aproximativ 1.217 USD pe lună.
- Sechestrarea și confiscarea a unui procent de doar 10% din suma estimată de un miliard de dolari SUA în FFI anuale în Moldova ar acoperi aproximativ 40% din costul anual pentru întreținerea și repararea tuturor drumurilor locale în toată Moldova.
- Guvernul Republicii Moldova ar trebui să ia în considerare consolidarea mecanismelor transparente pentru sechestrarea, confiscarea, gestionarea și distribuirea (în mod ideal către nevoile de dezvoltare prioritare) bunurilor obținute ilicit și să se asigure că Agenția sa de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI) este capabilă să acționeze ca entitate cheie care facilitează acest rol.
- În cadrul sistemului de justiție penală ar trebui luată în considerare stabilirea utilizării confiscării extinse și a confiscării valorii echivalente ca regulă și nu ca excepție.
- Moldova ar trebui să ia în considerare consolidarea mecanismelor non-penale sau civile pentru sechestrarea și confiscarea bunurilor. Procesele penale durează adesea ani întregi, amânând emiterea hotărârilor finale pentru confiscarea bunurilor provenite din criminalitatea organizată și corupție. În timp ce se menține procesul echitabil, implementarea mecanismelor civile poate contribui la reducerea timpului de confiscare a bunurilor de la o perioadă de câțiva ani la câteva luni.
- Ar trebui să se acorde atenție mecanismelor de consolidare care să asigure un dialog față în față regulat cu poliția și punctele focale de urmărire penală din alte țări cheie în ceea ce privește sechestrarea, confiscarea și recuperarea bunurilor provenite din criminalitatea organizată și corupție.

Acronime/Lista abrevierilor

ARBI	Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale
ASP	Agenția Servicii Publice
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BP	Beneficiar proprietar
CBRN	Chimic, biologic, radiologic și nuclear
CCCC	Centrul pentru combaterea criminalității cibernetice
CCTP	Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane
CE	Consiliul Europei
CFT	Combaterea finanțării terorismului
CNA	Centrul Național Anticorupție
CPM	Codul penal al Republicii Moldova
CPPM	Codul de procedură penală al Republicii Moldova
CSB	Combaterea spălării banilor
ENR	Evaluarea națională a riscurilor
EUBAM	Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina
EUR/Euro	Moneda euro a Uniunii Europene
Europol	Agenția Uniunii Europene pentru cooperare în domeniul aplicării legii
FFI	Fluxuri financiare ilicite
FMI	Fondul Monetar Internațional
GAFI	Grupul de acțiune financiară
GRECO	Grupul de state împotriva corupției (Consiliul Europei)
IEV	Instrumentul european de vecinătate
MDL	Leul moldovenesc (plural LEI)
Moneyval	Comitetul de experți al Consiliului Europei pentru evaluarea măsurilor de combatere a spălării banilor și finanțarea terorismului
MP	Membrii al Parlamentului (parlamentar)
MVTS	Servicii de transfer de bani sau valori
ODD	Obiectiv de dezvoltare durabilă
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PCCOCS	Procuratura pentru combaterea criminalității organizate și cauze speciale
PEP	Persoane expuse politic
PEs	Parteneriatul estic
PG	Procuror general
PG	Parchetul General

PIB	Produsul intern brut
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
PPS	Procuratura
PRCOC	Proiectul de raportare a criminalității organizate și a corupției
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SPCSB	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
SRB	Serviciul de Recuperare a Bunurilor
StAR	Inițiativa pentru recuperarea bunurilor infracționale
SV	Servicii vamale
UE	Uniunea Europeană
UIF	Unitatea de informații financiare
UNECA	Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Africa
UNICRI	Institutul interregional al Națiunilor Unite pentru cercetare în domeniul criminalității și justiției
URSS	Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice
USD	Dolar SUA
ZLSAC	Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător

Cuprins

Cuvânt înainte.....	1
Acronime/Lista abrevierilor.....	3
1. Prezentare generală a fluxurilor financiare ilicite și a recuperării bunurilor obținute ilicit.....	6
1.1 Introducere	7
<i>Definiția fluxurilor financiare ilicite</i>	<i>7</i>
<i>Recuperarea bunurilor obținute ilicit.....</i>	<i>8</i>
1.2 Reglementări internaționale și recomandări	10
2. Prezentare generală a fluxurilor financiare ilicite și a criminalității organizate în Moldova.....	11
2.1 Prezentare generală a Republicii Moldova.....	12
<i>Contextul geografic și regional.....</i>	<i>12</i>
<i>Contextul socio-economic.....</i>	<i>12</i>
<i>Contextul politic și de guvernare</i>	<i>13</i>
2.2 Fluxurile financiare ilicite și criminalitatea organizată în Moldova	15
<i>Traficul de droguri</i>	<i>15</i>
<i>Traficul de persoane</i>	<i>15</i>
<i>Contrabanda cu arme de calibru mic, tutun și bunuri ilicite și numerar</i>	<i>16</i>
<i>Traficul CBRN și finanțarea terorismului.....</i>	<i>16</i>
<i>Criminalitatea cibernetică.....</i>	<i>16</i>
<i>Infrațțiuni financiare.....</i>	<i>18</i>
3. Combaterea fluxurilor financiare ilicite și a criminalității organizate în Moldova.....	19
3.1 Peisajul de evaluare și reformă al Republicii Moldova	20
3.2 Cadrul legislativ al Republicii Moldova privind fluxurile financiare ilicite	20
<i>Cadrul legislativ privind combaterea criminalității organizate și a FFI.....</i>	<i>20</i>
<i>Cadrul legislativ privind recuperarea bunurilor obținute ilicit.....</i>	<i>20</i>
<i>Cadrul de cooperare regională și internațională.....</i>	<i>22</i>
3.3 Utilizarea cadrului legislativ în Republica Moldova	22
<i>Utilizarea cadrului privind combaterea criminalității organizate și a FFI</i>	<i>22</i>
<i>Utilizarea eficientă a cadrului pentru recuperarea bunurilor obținute ilicit.....</i>	<i>23</i>
<i>Utilizarea eficientă a cooperării internaționale.....</i>	<i>23</i>
4. Impactul și costul fluxurilor financiare ilicite în Moldova	24
4.1 Estimări ale costului direct al FFI asupra și în Moldova	25
4.2 Evaluarea prejudiciilor cauzate de fluxurile financiare ilicite în Moldova	25
4.3 Investirea bunurilor recuperate pentru dezvoltarea Republicii Moldova	27
<i>Oportunitate economică și educație.....</i>	<i>28</i>
<i>Sănătate</i>	<i>29</i>
<i>Infrastructură fizică</i>	<i>30</i>
5. Concluzii și recomandări.....	31
Bibliografie	36

1. Prezentare generală a fluxurilor financiare ilicite și a recuperării bunurilor obținute ilicit

1.1 Introducere

Acest studiu examinează fluxurile financiare ilicite (FFI) generate de activitatea infracțională organizată în Republica Moldova (Moldova). Oferă o imagine de ansamblu a criminalității organizate și a bunurilor provenite din criminalitatea organizată din țară și prezintă cadrul legislativ și operațional existent pentru combaterea FFI și pentru recuperarea bunurilor obținute ilicit. O politică eficientă de recuperare a bunurilor este o componentă fundamentală a combaterii FFI și a atenuării prejudiciului produs de FFI.

Obiectivul principal al studiului este de a oferi recomandări specifice autorităților naționale, precum și altor părți interesate cheie, pentru a crea și consolida mecanisme pentru sechestrarea și confiscarea efectivă și eficientă a bunurilor provenind din criminalitatea organizată (și, după caz, din corupția la nivel înalt). În plus, studiul oferă recomandări pentru a consolida gestionarea eficientă și transparentă a oricăror bunuri recuperate, inclusiv recomandări cu privire la direcționarea acestor bunuri către nevoile de dezvoltare prioritare. Nevoile prioritare în Moldova includ sectoarele ocupării forței de muncă, sănătății și infrastructurii.

Datele pentru acest studiu au fost colectate în perioada mai-octombrie 2020. Colectarea datelor a fost realizată prin cercetări de birou din surse deschise, precum și prin feedback de la funcționari publici, membri ai societății civile și alți actori cheie.

Definiția fluxurilor financiare ilicite

Nu există consens în ceea ce privește definiția FFI, deoarece acoperă un set divers de activități și comportamente, reflectând natura complexă și multifacțată a comerțului și finanțelor internaționale ilicite.¹ Absența unei definiții cuprinzătoare, adoptate în mod universal explică dificultatea de analiză și, prin urmare, de a produce răspunsuri specifice. Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Africa (UNECA) a declarat că această lipsă de claritate terminologică limitează apariția unor măsuri politice eficiente.² Un alt motiv pentru această dificultate se referă la fezabilitatea statistică a cuantificării FFI, un aspect extrem de dificil. Acest lucru este urmarea faptului că FFI și infracțiunile conexe sunt ascunse în mod intenționat sau deghizate de infractori, în încercarea de a se proteja de intervențiile agențiilor de aplicare a legii. În consecință, încercarea de a colecta informații fiabile pentru a modela

acțiunile penale și datele necesare care să conducă la răspunsuri exacte este, de asemenea, o provocare.³

Fără a aduce atingere acestor limitări, în scopul prezentului studiu și pentru asistarea statelor în dezvoltarea unor răspunsuri holistice și utile la amenințare, FFI sunt definite în general ca venituri, încasări și orice alte bunuri generate de următoarele activități:

- **Corupție**, inclusiv încasările obținute din furt, luare de mită, plăți de facilitare și delapidarea avuției naționale de către funcționari guvernamentali;
- **Comerț ilicit**, inclusiv veniturile din evaziune fiscală, denaturare, raportare greșită și facturare greșită legate de activități comerciale și spălare de bani prin tranzacții comerciale; și
- **Alte infracțiuni grave**, incluzând veniturile din activități infracționale, printre care se numără traficul de persoane și droguri, contrabanda, contrafacerea, activități de rachete (cunoscute și sub denumirea de protecție penală sau extorcare) și finanțarea terorismului.⁴

Această clasificare, care o modifică ușor pe cea utilizată de UNECA în 2013, evidențiază nu numai natura diversă și în evoluție a fluxurilor financiare ilicite, ci și nevoia de răspunsuri multifacțate (holistice), care să abordeze amenințarea din diferite unghiuri, de exemplu, nu doar un răspuns al justiției penale.⁵ În plus, clasificarea nu ține cont de caracterizarea faptului că FFI ar trebui să fie doar de natură internațională. Se pot produce pierderi și daune semnificative economiilor naționale, sistemelor de sănătate și educație și oportunităților de angajare, chiar dacă FFI apar într-o anumită țară. Dinamica formelor FFI diferă de la o țară la alta, în funcție de fluxurile ilicite care tranzitează în, prin și din țară. Totuși, fluxurile ilicite cu valoare mai mare, cum ar fi comerțul cu stupefiante, tind să se coreleze cu niveluri mai ridicate ale altor tipuri de criminalitate, cum ar fi corupția.⁶

Acest studiu se concentrează pe veniturile, încasările și alte bunuri generate de activitățile infracționale din Moldova. Ca urmare a naturii interdependente a FFI, studiul examinează și bunurile generate de corupție și comerț pentru a oferi un cadru util asupra FFI în Moldova. Spălarea banilor este un instrument crucial utilizat de grupurile infracționale organizate pentru a muta veniturile obținute ilicit și pentru a finanța activitatea infracțională. Există o legătură puternică între corupție și criminalitatea organizată, deoarece ambele sunt propulsate de aceleași limitări ale guvernantei și legii.

Recuperarea bunurilor obținute ilicit

Recuperarea bunurilor obținute ilicit este esențială pentru combaterea criminalității organizate și a FFI, deoarece îi privează pe infractori de câștigurile lor financiare și poate acționa ca o măsură de descurajare împotriva infracțiunilor viitoare (prin eliminarea motivației financiare a infracțiunilor). Recuperarea bunurilor obținute în mod ilicit poate contribui la atenuarea impactului dăunător al FFI prin lichidarea și reinvestirea acelor bunuri în bunăstarea publică și nevoile de dezvoltare prioritare. În scopul studiului, procesul de recuperare a bunurilor include urmărirea, înghețarea, sechestrarea, confiscarea și gestionarea bunurilor obținute ilicit.

Progresele la nivel mondial în recuperarea bunurilor obținute ilicit au fost, în cel mai bun caz, modeste. În 2012, OCDE a lansat un sondaj de măsurare a bunurilor înghețate și returnate între 2010 și iunie 2012. În această perioadă, au fost înghețate bunuri provenind din corupție în valoare totală de aproximativ 1,4 miliarde USD. În ceea ce privește bunurile returnate, o valoare totală de 147 milioane USD a fost returnată jurisdicțiilor străine în perioada 2010-iunie 2012. Aceste cifre pălesc în comparație cu estimarea citată pe scară largă că volumul agregat al spălării banilor în lume ar putea fi undeva între 2-5% din PIB-ul mondial. Numai în 2009, veniturile penale au fost estimate la 3,6% din PIB-ul global, cu 2,7% (sau 1,6 trilioane USD) spălate.⁷ La scară, această ultimă cifră reprezintă mai mult decât întregul PIB din 2019 al unor țări precum Spania, Australia, Mexic sau Arabia Saudită.

Progresele Uniunii Europene (UE) în recuperarea bunurilor obținute ilicit au fost modeste. Europol estimează că grupurile infracționale organizate au un profit de 110 miliarde de euro anual în UE.⁸ Se estimează că, corupția costă economia UE aproximativ 120 miliarde de euro pe an.⁹ Europol estimează că aproximativ 1,2 miliarde de euro sunt confiscate în fiecare an în UE, ceea ce reprezintă 0,009% din PIB-ul UE. Pentru o țară cu un PIB de 200 miliarde de euro (de exemplu, Finlanda în 2014), aceasta se ridică la aproximativ 17,7 milioane de euro; pentru o țară cu un PIB de un trilion de euro (de exemplu, Spania în 2014), cifra este de aproximativ 88,7 milioane de euro; pentru o țară cu un PIB de aproximativ 2,2 trilioane de euro (de exemplu, Franța în 2014), este de aproximativ 195,2 milioane de euro.

Numai pentru luare de mită, cea mai larg acceptată estimare a mitei globale plasează totalul în jurul a 1,5-2 trilioane USD în fiecare an.¹⁰

Corupția, mita, furtul și evaziunea fiscală și alte fluxuri financiare ilicite costă țările în curs de dezvoltare 1,26 trilioane USD pe an. Aceasta este aproximativ dimensiunea combinată a economiilor din Elveția, Africa de Sud și Belgia, reprezentând suficienți bani pentru a duce cele 1,4 miliarde de oameni care trec cu mai puțin de 1,25 USD pe zi peste pragul sărăciei și a-i menține acolo timp de cel puțin șase ani.¹¹

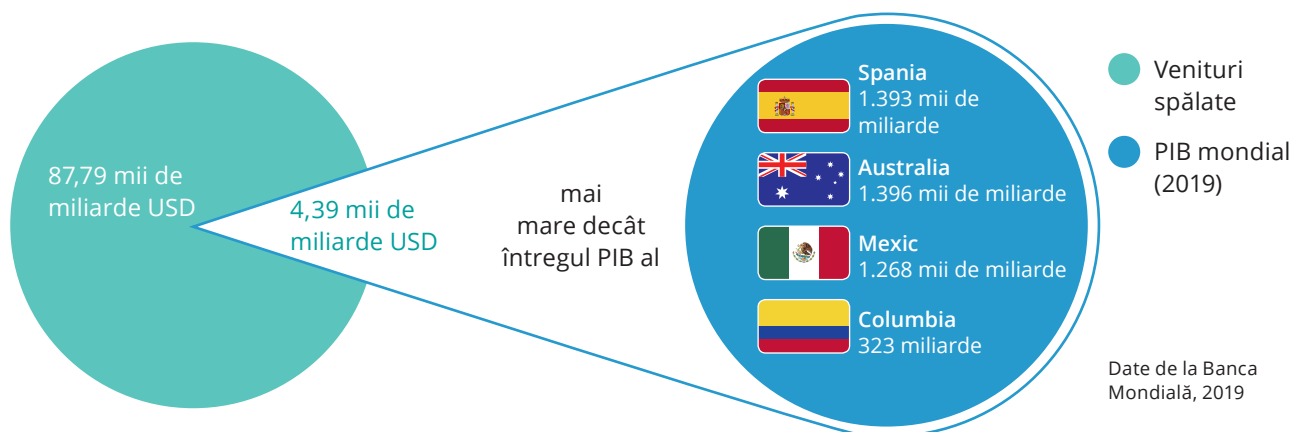
O mită de un milion de dolari poate însemna rapid o pierdere de 100 de milioane de dolari pentru o țară săracă prin proiecte deraiate și decizii de investiții inadecvate care subminează dezvoltarea.¹²

Fără a aduce atingere celor de mai sus, astfel de estimări ar trebui tratate cu prudență. Acestea sunt menite să ofere o idee despre amploarea spălării banilor, care reprezintă doar o parte din FFI. Ca urmare a naturii ilegale a tranzacțiilor, nu sunt și nici nu vor fi disponibile vreodată statistici precise și, prin urmare, este imposibil să se producă o estimare definitivă a sumei care este spălată la nivel global în fiecare an. Prin urmare, Grupul de acțiune financiară (GAFI) nu publică cifre în acest sens. Totuși, există un consens aproape universal că spălarea banilor și FFI la nivel mondial subminează majoritatea economiilor, precum și dezvoltarea.

Așa cum FFI slăbesc dezvoltarea, recuperarea bunurilor asociate FFI o poate spori. Recuperarea doar a unei mici părți din bunurile obținute ilicit, provenite din activități infracționale grave, atât din străinătate, cât și din interiorul unei țări, poate oferi țărilor în curs de dezvoltare resursele suplimentare atât de necesare. În acest context, prioritizarea urmării, sechestrării, confiscării și recuperării bunurilor obținute ilicit poate, în afară de a oferi un factor de descurajare util pentru criminalitate, să finanțeze nevoile de dezvoltare prioritare, precum cele din sectoarele sănătății, educației sau infrastructurii.

Multe obstacole, în special în cooperarea transfrontalieră pentru recuperarea bunurilor, au permis organizațiilor criminale și oficialilor corupți să profite de astfel de puncte slabe. Dovedirea faptului că bunurile sunt legate de conduita infracțională poate fi un proces complex și de durată, producând în cele din urmă o lipsă de încredere a

Suma anuală estimată a veniturilor spălate la nivel mondial este mai mare decât întregul PIB combinat (2019) al următoarelor țări

publicului în instituțiile statului. Totuși, țările care au avut cel mai mare succes în urmărirea, înghețarea, sechestrarea și confiscarea bunurilor obținute ilicit (indiferent dacă sunt situate în străinătate sau în țara în cauză) sunt cele care au adoptat mecanisme care pot accelera procesele asociate justiției penale de confiscare,¹³ precum și mecanisme de confiscare a bunurilor care nu sunt bazate pe condamnări.¹⁴

Tot mai multe jurisdicții au adoptat mecanisme de inițiere a procedurilor pentru averi inexplicabilă sau îmbogățire ilicită.¹⁵ Multe țări recunosc acum valoarea înființării de servicii dedicate recuperării bunurilor (SRB), în esență

birouri care includ funcționari cu acces la mai multe baze de date (de exemplu, registrul vehiculelor, registrul comercial, informații fiscale, baza de date vamală, caziere judiciare). Astfel de SRB, odată înființate, pot efectua o analiză interinstituțională asupra bunurilor cuiva, precum și asupra bunurilor deținute de membrii familiei sau asociații celor suspecți de a fi implicați în activități infracționale grave, cel mai adesea, atunci când cineva spală ilegal bunurile obținute, nu le plasează în numele propriu.

În plus, înființarea și instruirea analiștilor financiari judiciari specializați, care susțin rolul procurorilor în dovedirea infracțiunilor financiare, s-au dovedit a fi benefice atât în

Mecanisme de condamnare accelerată și confiscare fără condamnare:

- Negocierea pledoariei, reconciliere sau altă soluționare accelerată a procedurilor penale care solicită inculpatului să returneze bunurile obținute ilicit în schimbul unei pedepse reduse (sau al unor informații cu privire la bunurile obținute în mod ilegal de către alte persoane);
- Mecanisme care permit instanțelor să impună hotărâri de confiscare extinsă
Exemplu: emiterea unei hotărâri prin care se precizează că toate bunurile dobândite, să spunem, în ultimii cinci ani de către un inculpat condamnat pentru o infracțiune gravă, se presupune că au fost dobândite în mod ilicit, cu excepția cazului în care inculpatul poate respinge această prezumție;
- Hotărâri de confiscare a bunurilor dobândite legal ale inculpatului, în cazul în care statul demonstrează că a luat toate măsurile rezonabile pentru a localiza bunurile dobândite ilicit, dar nu a putut să o facă.

Alte mecanisme valoroase pot include o procedură separată de confiscare civilă împotriva bunurilor care sunt considerate dobândite în mod ilegal. Astfel de proceduri plasează încă sarcina inițială asupra statului de a dovedi că anumite bunuri sunt produsul unor activități ilicite, deși la o sarcină a probei mai mică; procedurile de confiscare civilă, deși nu stabilesc culpabilitatea penală a unei anumite persoane și nu permit judecătorului să priveze pe cineva de libertate, au avantajul de a putea fi finalizate într-o perioadă de câteva luni și de a conduce la recuperarea bunurilor mai rapid, în contrast puternic cu, să zicem, un caz penal de spălare a banilor, care durează de obicei câțiva ani. Inițierea și judecarea unui caz de confiscare civilă (împotriva bunurilor dobândite ilicit) nu exclude neapărat inițierea și judecarea unui caz penal paralel (împotriva unei persoane).

procedurile penale, cât și în cele de confiscare civilă. Statele care au dezvoltat mecanisme puternice de cooperare interinstituțională au demonstrat un succes mai mare în recuperarea bunurilor obținute ilicit.¹⁶

1.2 Reglementări internaționale și recomandări

Un set extins de convenții, standarde și organisme internaționale au fost dezvoltate pentru a combate FFI. Acestea includ convenții ONU care stabilesc standarde cu privire la care se așteaptă ca toate țările să le îndeplinească pentru a evita oferirea unui refugiu sigur pentru diferite tipuri de FFI. Includ tratate sau organizații cu număr restrâns de membri, dar care stabilesc măsuri mai detaliate; o serie dintre aceste tratate permit recenzii critice și utile de la egal la egal pentru a asigura conformitatea.

Parametri internaționali cheie în ceea ce privește fluxurile financiare ilicite

- Convenția ONU din 1988, contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope
- Convenția internațională a ONU din 1999 privind reprimarea finanțării terorismului
- Convenția ONU din 2000 împotriva criminalității transnaționale organizate
- Convenția ONU din 2003 împotriva corupției
- Recomandări GAFI 40

În 2015, Adunarea Generală a ONU a adoptat Agenda de acțiune de la Addis Abeba, care invită „instituțiile internaționale și organizațiile regionale adecvate să publice

estimări ale volumului și compoziției fluxurilor financiare ilicite”.¹⁷ În mod similar, [Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă](#) și Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) solicită țărilor:

- să reducă semnificativ fluxurile financiare și de arme ilicite până în 2030;
- să reducă substanțial corupția și mita în toate formele lor;
- să dezvolte instituții eficiente, responsabile și transparente;
- să consolideze mobilizarea resurselor interne, de asemenea, prin sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare;
- să îmbunătățească stabilitatea macroeconomică globală;
- să consolideze recuperarea și returnarea bunurilor furate și combaterea criminalității organizate.¹⁸

ONU subliniază necesitatea unei metodologii pentru estimarea FFI pentru a respecta cerințele de date care decurg din cadrul global al indicatorilor ODD.¹⁹

UE și OCDE joacă roluri cheie în definirea priorităților pe care țările trebuie să le ia în considerare pentru a aborda mai bine amenințările legate de spălarea banilor și FFI, precum și necesitatea de a consolida mecanismele de sechestrare și confiscare a bunurilor și necesitatea de a aborda evaziunea fiscală.²⁰ Mecanisme suplimentare, cum ar fi Rețeaua Camden Inter-Agenții de Recuperare a Creanțelor (și rețele similare), oferă un sprijin foarte valoros și un dialog transfrontalier pentru poliție și procurori pentru a captura mai bine bunurile legate de criminalitatea organizată și corupția la nivel înalt.²¹

2. Prezentare generală a fluxurilor financiare ilicite și a criminalității organizate în Moldova

2.1 Prezentare generală a Republicii Moldova

- Populația: patru milioane de oameni, dintre care 75% etnici moldoveni și 90% creștini ortodocși²²
- Limba oficială: Română
- Monedă: LEU moldovenesc²³
- Membră a: ONU, OMC, CE, Comunitatea statelor independente, PEs și OSCE.²⁴
- 1991: Independența față de URSS
- Acord de asociere cu UE (inclusiv accesul fără viză în UE)
- Coridor de tranzit atrăgător pentru criminalitatea organizată ca urmare a legăturilor atât cu Rusia, cât și cu UE.

Contextul geografic și regional

Cele mai proeminente activități infracționale organizate din Europa se concentrează în jurul a cinci centre geografice cheie, cu sud-estul privit ca un punct de intrare în UE.²⁵ Împărțind o frontieră cu un stat membru al UE, Moldova este privită ca un astfel de punct de intrare. În plus, acordul său de asociere cu UE, deși este extrem de util din mai multe motive, creează vulnerabilități în controlul mișcărilor transfrontaliere și potențiale oportunități pentru traficanți și contrabandiști.

Transnistria

Vulnerabilitățile Moldovei legate de activitățile infracționale sunt amplificate de regiunea autonomă separatistă Transnistria, care este situată la est și se învecinează cu Ucraina.²⁶ Și-a declarat independența față de Moldova în 1992 și, după un scurt conflict armat cu autoritățile moldovenești, regiunea a acționat în mare măsură în mod autonom. Transnistria nu este recunoscută pe plan intern sau internațional ca stat independent, dar are propriul parlament, președinte, sistem economic și monedă. Se estimează că în Transnistria trăiesc 469.000 de persoane.²⁷ Regiunea este în mare parte definită de granița sa poroasă și de un mediu politic și economic instabil și nereglementat. Acest lucru creează oportunități și stimulente pentru traficanți și contrabandiști. Controlul slab al frontierelor și al vămilor în regiune face contrabanda să aibă un risc relativ scăzut. Deși regiunea a raportat că are o istorie de servire ca punct de tranzit pentru armele ilegale și un teren de antrenament pentru grupurile teroriste,²⁸ există puține informații calitative sau credibile care să indice că au existat confiscări semnificative de arme. Printre generatorii cheie de venituri ilicite din Transnistria se numără (1) o fraudă uriașă raportată privind energia electrică prin care transnistrenii nu plătesc pentru materia primă, dar vând apoi electricitate printr-un intermediar, creând astfel un exces semnificativ; (2) contrabanda cu țigări, care reprezintă, de asemenea, fluxuri imense de numerar ilegale și sunt considerate a fi o influență coruptă asupra economiei moldovenești și asupra sistemului politic moldovenesc; și (3) așa-numitul „sistem de compensare bancară”, o relicvă a anilor 1990, care permite proliferarea sistemelor de spălare a banilor în tranzacțiile legale din cadrul economiei moldovenești.²⁹ În timp ce regiunea rămâne în principal în afara reglementărilor guvernamentale moldovenești, Moldova și Ucraina au făcut ambele pași semnificativi în ultimii ani pentru a stabili un control mai mare asupra regiunii de frontieră.³⁰

Contextul socio-economic

Moldova este considerată o „economie cu venit mediu” de către Programul ONU de Dezvoltare.³¹ Este printre cele mai sărace țări din Europa, cu un PIB actual de 12 miliarde USD și un PIB pe cap de locuitor de 3.395 USD.³² Țara a întâmpinat dificultăți economice considerabile după declararea independenței și în anii '90.³³ Astăzi, economia se bazează în mare parte pe numerar, depinde în mare măsură de câteva exporturi și este vulnerabilă la șocurile macroeconomice externe. Principalele sale sectoare de export sunt agricultura, viticultura și echipamentele pentru construcții. Partenerul

său comercial principal este România.³⁴ Economia țării a depins puternic de remitențe,³⁵ care au reprezentat 16% din PIB în 2019.³⁶ În parte, acest lucru a dus la o emigrație ridicată a forței de muncă, la îmbătrânirea populației și la o creștere negativă a populației.³⁷ Pentru nevoile sale energetice, țara este în mare măsură dependentă de importuri, în special din Rusia și Ucraina.³⁸

Creșterea recentă a țării a fost determinată în mare parte de remitențe, creșterea salariale, creșterea consumului privat și o creștere a cheltuielilor publice.³⁹ Dependența comercială a scăzut ca urmare a diversificării bazei de produse de export a Moldovei și a țărilor de destinație.⁴⁰ În timp ce țara a cunoscut o creștere economică rapidă (aproximativ 4,6% anual din anul 2000),⁴¹ persistă dificultăți substanțiale în calea dezvoltării, precum sărăcia, șomajul, veniturile mici și inegalitatea.⁴² Există o mare disparitate socială și o dezvoltare economică inegală între zonele urbane (ridicată) și rurale (redușă). Marginalizarea grupurilor și a indivizilor este o problemă, iar incluziunea socială și siguranța socială trebuie consolidate.⁴³ Ar trebui introduse politici pentru a reduce discrepanțele în ceea ce privește accesul populației la servicii publice cheie, cum ar fi educația, oportunitățile de angajare și asistența medicală.

La fel ca în multe țări, criza COVID-19 a provocat o încetinire bruscă a activității economice, cauzând tensiuni asupra finanțelor publice.⁴⁴ O scădere a exporturilor și a remitențelor a avut un impact negativ, iar bugetul 2020 prevedea un deficit de 3% din PIB.⁴⁵ Se așteaptă ca remitențele să scadă cu până la 27%, ceea ce ar putea duce la scăderea sub pragul sărăciei a aproximativ 20% din gospodării.⁴⁶

Contextul politic și de guvernare

- Republică parlamentară, guvernată de o Constituție din 1994. Șeful de stat este ales direct de către populație și apoi îl numește pe primul ministru
- Sistem judiciar de drept civil, care este format din Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională, Curtea de Apel, Curtea de Conturi și tribunale municipale.⁴⁷

Moldova s-a confruntat cu dezordine politică și polarizare pe scară largă în ultimii ani și există o concentrare ridicată a puterii politice în rândul unui grup restrâns de persoane.⁴⁸ Marea majoritate a locuitorilor Republicii Moldova au o viziune negativă asupra instituțiilor naționale.⁴⁹ Moldova suferă de o capacitate administrativă slabă și de interese birocratice dobândite.⁵⁰ O problemă politică principală este tensiunea dintre facțiunile pro-UE și pro-ruse.⁵¹ În 2009, Moldova s-a alăturat PEs, adâncindu-și legăturile cu UE.⁵² De asemenea, Acordul de asociere Moldova-UE (2014) a stabilit o zonă de liber schimb

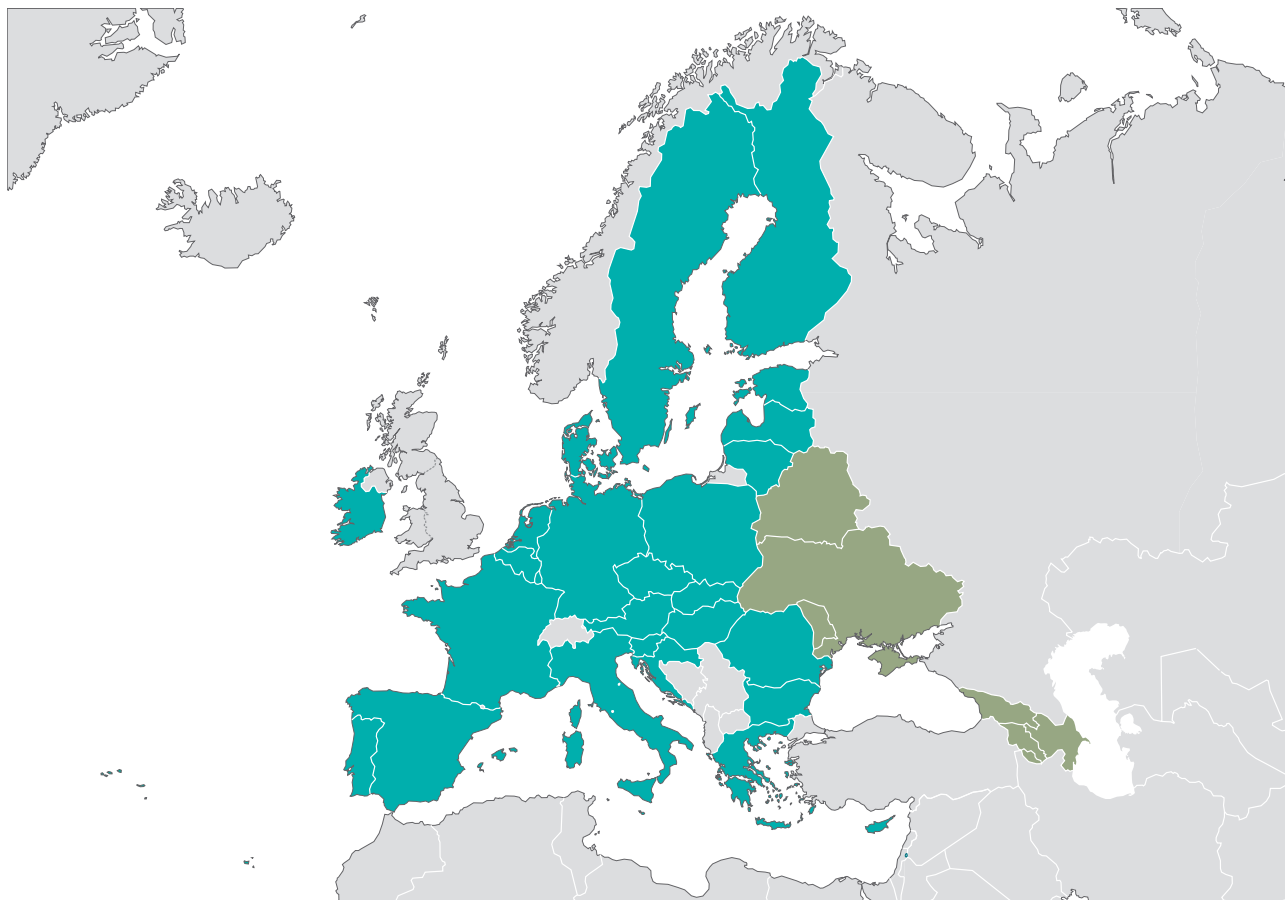
aprofundată și cuprinzătoare (ZLSAC) între Moldova și UE, care a sporit comerțul între parteneri.⁵³

Corupția este o problemă predominantă în Moldova. Strategia națională moldovenească de integritate și anticorupție (2017-2020) a recunoscut riscul corupției în Moldova și impactul său asupra bunăstării sociale. Rețelele construite în jurul patronajului, nepotismului și influenței elitei sunt ceva obișnuit. Justiția are independență redusă față de elitele politice și există un mediu de luare de mită între judecători și procurori.⁵⁴ Un sondaj de opinie publică din 2017 a arătat că una dintre cele mai importante probleme pentru locuitorii Republicii Moldova este considerată a fi corupția, lipsa de supraveghere guvernamentală fiind considerată principala cauză a corupției.⁵⁵ Există o neîncredere publică semnificativă în justiție și în aplicarea legii, transparența scăzând în ultimii ani.⁵⁶ Organismul anticorupție al Consiliului Europei (GRECO) a evidențiat aplicarea inconsecventă a politicilor anticorupție și lipsa de independență a instituțiilor guvernamentale majore drept aspecte cheie.⁵⁷ Un raport al Comisiei Europene din 2017 evidențiază preocupări cu privire la lipsa voinței politice pentru implementarea integrală a măsurilor de reformă în țară.⁵⁸

Moldova a avut în ultimii ani două scheme de criminalitate financiară la nivel înalt - „Cazul spălătoriei globale” din 2014 și „Cazul fraudelor bancare” din 2014. „Cazul spălătoriei globale” din 2014 a fost un sistem internațional de spălare de bani la nivel înalt, care a implicat cel puțin 23 miliarde USD, sumă mutată din Rusia prin Moldova și Letonia în Europa. „Cazul fraudelor bancare” din 2014 a fost un sistem de fraudă financiară și spălare a banilor la nivel înalt care a implicat sistemul bancar din Republica Moldova și funcționari publici. Cazul a implicat spălarea a aproximativ unui miliard de dolari SUA, reprezentând 13% din PIB-ul Moldovei. Ambele cazuri au implicat sistemul judiciar și înalți funcționari publici. Aceste scandaluri și natura omniprezentă a corupției guvernamentale au condus la o cerere considerabilă pe plan intern și internațional de responsabilitate politică și reformă a politicilor. Începând cu 2014 au fost puse în aplicare măsuri de reformă semnificative, țara subliniind politica anticorupție drept o prioritate maximă.⁵⁹

Totuși, Moldova a făcut progrese semnificative în ultimii ani pentru a aborda corupția la toate nivelurile de guvernare. Freedom House și calificativele sale s-au îmbunătățit marginal în 2019.⁶⁰ A existat o creștere a acuzațiilor penale împotriva funcționarilor de nivel înalt și mediu, inclusiv în Cazul spălătoriei globale și Cazul fraudelor bancare. Totuși, aceste eforturi de reformă au dus și la politizarea politicii anticorupție, unii actori politici căutând să exploateze politicile de reformă în interes personal. Acest lucru a creat un mediu de reformă care riscă să reducă progresul real și să consolideze corupția și neîncrederea în guvern.

Criminalitatea organizată și parteneriatul estic

Moldova este membră a Parteneriatului estic (PEs), o inițiativă politică comună între UE, statele sale membre și șase țări vecine din est. : Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina.

În cadrul Summitului PEs din 2017, țările parteneriatului și-au reiterat angajamentul față de înființarea și dezvoltarea în continuare a structurilor durabile pentru prevenirea și combaterea corupției, consolidarea transparenței și combaterea spălării banilor. O declarație comună din cadrul Summit-ului a stabilit ca priorități cheie „sisteme eficiente de declarare a bunurilor și a conflictelor de interese cu baze de date ușor de căutat” și „elaborarea unui cadru legal și a mecanismelor de recuperare și gestionare a bunurilor și instrumente eficiente pentru investigațiile financiare”.

Adesea servind drept puncte de tranzit pentru trafic și contrabandă, toate cele șase țări din PEs sunt amenințate de grupurile infracționale organizate din regiune. Aceste grupuri infracționale și veniturile ilicite generate de infracțiunile lor au un impact negativ asupra dezvoltării și stabilității regiunii PEs, a UE și a Europei în general. Este imperativ să se pună în aplicare o strategie comună și răspunsuri operaționale între UE și țările PEs, în special în ceea ce privește urmărirea, înghețarea, sechestrarea, confiscarea și returnarea bunurilor obținute ilicit.

2.2 Fluxurile financiare ilicite și criminalitatea organizată în Moldova

Criminalitatea organizată destabilizează și afectează negativ regiuni întregi și produce cantități semnificative de venituri și încasări ilicite. În plus, are un impact uman negativ considerabil asupra societății, cum ar fi prin exploatarea sexuală și abuzul de droguri. Europol estimează că grupurile infracționale organizate au un profit de 110 miliarde de euro anual în UE.⁶¹ O evaluare Europol din 2011 a amenințărilor privind criminalitatea organizată a evidențiază natura orientată către tot mai multe tipuri de marfă și transnațională a activității infracționale, extrem de mobilă și flexibilă a grupurilor de criminalitate organizată.⁶² Diferite activități infracționale organizate sunt adesea corelate și interconectate; organizațiile vor folosi veniturile obținute ilicit generate de o infracțiune pentru a finanța și sponsoriza o altă infracțiune. Se creează astfel un ciclu de utilizare a bunurilor obținute ilicit, demonstrând și mai mult importanța crucială a politicilor și structurilor operaționale care vizează fluxurile de venituri și confiscarea bunurilor într-un mod holistic și cuprinzător.

Criminalitatea organizată este o problemă semnificativă pentru Moldova. În 2017, Banca Mondială a clasat Moldova pe locul 94 din 137 de țări în ceea ce privește combaterea criminalității organizate.⁶³ Europa de Est și de Sud au cunoscut o expansiune considerabilă a criminalității organizate în ultimii ani, în special în proliferarea rutelor de trafic și contrabandă din Marea Neagră și Balcani.⁶⁴ Activitatea infracțională organizată în Moldova reflectă în mare măsură și se aliniază la modelele regionale care implică sfera, natura și impactul unei astfel de activități. Principalele activități infracționale din Moldova sunt corupția, evaziunea fiscală, traficul de droguri, traficul de persoane, contrabanda cu tutun și contrabanda cu bunuri ilicite. Alte infracțiuni organizate din ultimii ani includ contrafacerea, infracțiunile împotriva mediului, crima și răpirea.⁶⁵

Cele mai multe încasări ilicite sunt generate de infracțiuni de trafic și contrabandă, împreună cu încasări din corupție.⁶⁶ Acest studiu privește atât finanțarea terorismului, cât și corupția ca fiind separate de activitatea infracțională organizată, recunoscând în același timp natura adesea interconectată a ambelor cu criminalitatea organizată. În scopul acestui studiu, impactul criminalității organizate în Moldova este examinat prin venituri și active ilicite generate de traficul de droguri, traficul de persoane, contrabanda cu arme de calibru mic și bunuri ilicite, traficul CBRN, criminalitatea informatică și infracțiunile financiare.

Profit din traficul de droguri

În 2019, Europol a dezmembrat un grup infracțional transnațional care trafica cocaină din America de Sud în Europa printr-o companie din Moldova. Aproximativ 400 kg de cocaină au fost confiscate în America de Sud și 20 de persoane au fost arestate în Belgia, Țările de Jos și Moldova. În total, s-au confiscat bunurile estimate la 1,5 milioane EUR legate de această activitate infracțională.

Traficul de droguri

Comerțul cu droguri este cea mai mare piață criminală din UE, estimată la o valoare minimă cu amănuntul de 30 miliarde EUR pe an.⁶⁷ Un raport al Comisiei Europene din 2020 afirmă că mai mult de o treime din grupurile infracționale organizate active în UE sunt implicate în producția, traficul sau distribuția drogurilor.⁶⁸

Moldova este o locație principală de transbordare pentru traficanții de heroină în Europa din Turcia, care este furnizorul dominant de heroină în Europa.⁶⁹ În ultimii ani a existat o creștere a traficului de droguri peste granița dintre Moldova și Ucraina. Operațiunile comune ale Europol din ultimii ani au dezmembrat grupuri infracționale organizate, care implică fie teritoriul Republicii Moldova, fie cetățeni care trafichează cocaină, heroină și hașiș.⁷⁰ În timp ce Moldova nu este o țară majoră producătoare de droguri, utilizarea teritoriului său (și a sistemului său financiar) de către traficanții de droguri face din aceasta o preocupare pentru Moldova în ceea ce privește necesitatea de a crea politici și mecanisme eficiente pentru sechestrarea și confiscarea bunurilor legate de grupările care trafichează droguri. Furnizorii moldoveni de monedă electronică identifică utilizarea abuzivă a serviciilor lor în cadrul comerțului cu droguri ca fiind cel mai mare risc al acestora.⁷¹

Traficul de persoane

Traficul de persoane este o problemă semnificativă pentru Moldova. Acesta are un profit anual global estimat la aproape 30 de miliarde EUR, iar Europa este o sursă importantă atât de autori, cât și de victime.⁷² În scopul acestui studiu, traficul de persoane cuprinde atât traficul intern, cât și cel transfrontalier pentru exploatare sexuală și prin muncă. Studiul consideră contrabanda cu migranți ca fiind separată de traficul de persoane. În mod independent, contrabanda cu migranți este o întreprindere criminală notabilă la nivel regional, cu consecințe economice și umane semnificative.

Cetățeni moldoveni sunt traficați în Moldova și în străinătate în scopul exploatarei. În plus, sunt traficați cetățeni non-moldoveni, folosind Moldova ca punct de tranzit sau bază pentru rețeaua infracțională. Balcanii oferă o rută de tranzit comună, iar Italia este un punct de expediere comun în Europa de Vest.⁷³

Un raport al Departamentului de Stat al SUA din 2019 sugerează că Moldova nu a îndeplinit încă standardele minime pentru eliminarea traficului de persoane, dar a făcut eforturi semnificative pentru a aduce cadrul țării la conformitate.⁷⁴ Departamentul de Stat al SUA a identificat 364 de victime ale traficului de persoane legate de Moldova în 2018. Au existat 153 de anchete privind traficul, cu 83 de acușări în instanță și 59 de condamnări ale traficantilor. Victimele erau din Moldova, Rusia, Ucraina, România, Spania, Lituania, Italia și Emiratele Arabe Unite. În plus, conform statisticilor oficiale, numărul victimelor traficului identificate a fost de 154 în 2011, 290 în 2012, 262 în 2013, 264 în 2014 și 310 în 2015.⁷⁵

Majoritatea victimelor provin din zone rurale cu puține oportunități economice sau educaționale, subliniind importanța investițiilor în sectoarele educației și ocupării forței de muncă din Moldova.⁷⁶ Corupția în operațiunile de combatere a traficului de ființe umane este o problemă semnificativă în Republica Moldova (de exemplu, rapoarte privind reprezentanți ai forțelor de aplicare a legii care acceptă mită în cazuri legate de trafic).⁷⁷ Acest lucru ilustrează natura dăunătoare și care consolidează reciproc relația dintre corupție și criminalitatea organizată.

Contrabanda cu arme de calibrul mic, tutun și bunuri ilicite și numerar

Contrabanda cu bunuri ilicite, în special tutun, este profitabilă în special prin Transnistria. Oficiul European de Luptă Antifraudă estimează că contrabanda cu tutun costă UE 10 miliarde EUR anual.⁷⁸ Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM) estimează că contrabanda cu tutun peste granița Moldova-Ucraina costă fiecare țară milioane pe an.⁷⁹ EUBAM mai subliniază că este un risc cheie pentru securitate. Contrabanda cu numerar este un domeniu de îngrijorare, mai ales că poate fi direct legată de spălarea banilor. În prezent, există puține realizări în ceea ce privește controlul transfrontalier al numerarului și confiscarea legată de contrabanda cu numerar.⁸⁰ Acesta este un decalaj major în efortul de combatere a FFI transnaționale bazate pe numerar, legate de criminalitatea organizată.

În plus, se știe că Transnistria este un punct de tranzit major pentru contrabanda și traficul ilicit de arme.⁸¹ Traficul de arme de calibrul mic contribuie adesea la alte întreprinderi

criminale și întărește organizațiile criminale. Operațiunile recente Europol de-a lungul frontierei Moldova-Ucraina implicând confiscarea armelor ilicite demonstrează prevalența contrabandei cu arme de calibrul mic în regiune.⁸²

Traficul CBRN și finanțarea terorismului

Traficul CBRN prezintă un risc serios de securitate pentru Europa, fostele republici ale URSS trebuind să facă față riscurilor și vulnerabilităților sporite.⁸³ Consorțiul UE pentru neproliferare susține că există dovezi puternice care sugerează că Moldova a fost utilizată ca țară de tranzit pentru materiale nucleare. În plus, a subliniat că teritoriul necontrolat al Transnistriei face combaterea traficului nuclear și mai dificilă.⁸⁴ Și problemele legate de gestionarea deșeurilor radioactive sunt tot mai îngrijorătoare. Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice consideră că Republica Moldova alocă fonduri insuficiente în acest sens, ceea ce evidențiază nevoia de personal cu înaltă pregătire și a unui cadru legislativ îmbunătățit.⁸⁵ Potrivit unui raport al postului BBC news din 2015, în cadrul unei operațiuni comune cu FBI, autoritățile moldovenești ar fi oprit patru încercări ale traficantilor de a vinde material nuclear grupurilor de extremiști de-a lungul frontierei Moldova-Ucraina.⁸⁶ În 2019, o operațiune comună între Moldova, Europol și Austria a condus la arestarea membrilor unui grup organizat suspectat de trafic de materiale nucleare.⁸⁷ În timp ce traficul CBRN este adesea legat de activități asociate terorismului, finanțarea terorismului este considerată în continuare un risc mic spre mediu în Moldova.⁸⁸ Deși Moldova nu este considerată o țară de origine pentru luptătorii străini, a servit drept coridor de tranzit pentru aceștia. Acest risc este în mare măsură rezultatul poziției sale geografice și activităților asociate zonelor învecinate.⁸⁹

Criminalitatea cibernetică

Se estimează că, criminalitatea cibernetică duce la pierderi în întreaga lume de aproape 600 miliarde USD anual sau 0,8% din PIB-ul global.⁹⁰ Pentru Europa și Asia Centrală, costul estimat este de 160 miliarde USD anual.⁹¹ Raportul Europol pentru evaluarea amenințării criminalității organizate pe internet din 2020 evidențiază criminalitatea cibernetică drept o caracteristică fundamentală în peisajul criminalității europene și una dintre cele mai dinamice forme de criminalitate din UE.⁹² Grupurile transnaționale implicate în criminalitatea cibernetică sunt din ce în ce mai complexe, adaptabile și îndrăznețe în comportamentul lor infracțional.⁹³ Acest lucru a dus la o creștere a profitabilității

infracțiunilor cibernetice, cum ar fi atacurile ransomware.⁹⁴ Infracțiunile cibernetice, cum ar fi cele implicând programe de phishing și malware, sunt foarte frecvente și costisitoare, atât pentru instituțiile publice, cât și pentru întreprinderile private (inclusiv băncile) din Europa.

Moldova este o sursă regională majoră de atacuri malware (împreună cu România și Rusia).⁹⁵ Operațiunea Europol din 2019 „Goznym Malware” a dezmembrat o rețea complexă care încerca să fure aproximativ 100 de milioane USD de la instituțiile financiare.⁹⁶ Alte operațiuni similare includ operațiunea ATM Malware 2016 și operațiunea Money Mule 2016, ambele conducând la anchete penale în Moldova.⁹⁷

DarkMarket, cea mai mare piață ilegală din lume de pe dark web, a

fost scoasă offline într-o operațiune internațională implicând Germania, Australia, Danemarca, Moldova, Ucraina, Regatul Unit (Agenția Națională pentru Combaterea Criminalității) și SUA (DEA, FBI și IRS). Europol a sprijinit eliminarea cu analize operaționale de specialitate și a coordonat efortul de colaborare transfrontalieră al țărilor implicate.

*La rata actuală, aceasta corespunde unei sume mai mari de **140 de milioane EUR**. Vanzătorii de pe piață tranzacționau în principal tot felul de droguri și vindeau*

bani contrafăcuți, detalii despre carduri de credit furate sau contrafăcute, carduri SIM anonime și programe malware.

<https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/darkmarket-worlds-largest-illegal-dark-web-marketplace-taken-down>

Tehnologia este utilizată pentru a facilita și alte activități infracționale, cum ar fi recrutarea în vederea traficului de persoane și comunicarea în cadrul rețelei infracționale.

Infracțiuni financiare

Principalul risc de infracțiune financiară în Moldova este venitul obținut în mod ilicit legat de activitatea infracțională și corupție.⁹⁸ Moldova are o problemă majoră cu indivizii bogați care folosesc spălarea banilor și alte aparate ale criminalității organizate pentru a comite infracțiuni financiare la scară largă. Sectorul

bancar moldovenesc, care reprezintă cea mai mare parte a industriei financiare din Moldova, a jucat un rol semnificativ în multe dintre aceste infracțiuni. Diversi judecători și politicieni influenți au fost implicați în Cazul fraudelor bancare din 2014 și în Cazul spălătoriei globale din 2014, inclusiv foști membri ai parlamentului (MP) și un fost prim-ministru. Companiile fantomă din diferite jurisdicții (de exemplu, Cipru și Hong Kong) sunt utilizate pe scară largă în Moldova.⁹⁹ În plus, Transnistria este extrem de susceptibilă la schemele de spălare a banilor, reglementările sale bancare și financiare nefiind conforme cu normele internaționale.¹⁰⁰ Sistemul bancar al Moldovei s-a confruntat cu corupție la scară largă și a fost ulterior folosit de grupări infracționale pentru spălarea banilor. Sectorul imobiliar și cel al construcțiilor se utilizează în mod regulat pentru spălarea bunurilor ilicite.¹⁰¹ Procedurile și practicile de supraveghere ale instituțiilor financiare sunt limitate, lipsind răspunsuri eficiente la riscurile de spălare a banilor.¹⁰² Rețelele infracționale organizate străine se bazează în mare măsură pe băncile din Moldova pentru a facilita activitatea de spălare a banilor.¹⁰³

Studiu de caz: Cazul fraudelor bancare din Moldova, 2014

„Cazul fraudelor bancare” din 2014 a fost un sistem de fraudă financiară și spălare a banilor la nivel înalt care a implicat sistemul bancar din Republica Moldova. Din 2012 până în 2014, cel puțin un miliard de dolari din bani obținuți ilicit (aproximativ 13% din PIB-ul Republicii Moldova) au fost spălați prin intermediul băncilor moldovenești. Cazul demonstrează impactul socio-economic și politic negativ semnificativ al FFI în Moldova. Cazul demonstrează și importanța unor mecanisme eficiente de urmărire și recuperare a bunurilor.

Schema penală financiară a fraudat băncile comerciale moldovenești prin obținerea de împrumuturi bazate pe scopuri de afaceri frauduloase (de exemplu, proiecte de construcții) și garanții fictive. Veniturile din aceste împrumuturi obținute ilicit erau transferate prin intermediul companiilor offshore nerezidente către companii rezidente din Moldova. S-a aplicat o schemă de împrumut de tip carusel, cu împrumuturi la o bancă utilizate pentru a plăti împrumuturi de la alta. Sectoarele financiare și politice au fost implicate pe scară largă, cu înalți funcționari guvernamentali, oameni de afaceri și personalități publice implicate în schemă. Trei dintre cele mai mari bănci din Moldova au fost implicate și lichidate – Banca de Economii, Banca Socială și Unibank.

Schema fraudelor bancare a cauzat prejudicii socio-economice și politice pe termen lung Moldovei, afectând grav creșterea și stabilitatea națională. Schema a depreciat leul moldovenesc și a scăzut nivelul mediu de viață. După descoperirea fraudei, guvernul moldovenesc s-a confruntat cu un deficit considerabil. Guvernul a folosit fonduri publice pentru a acoperi deficitul, afectând negativ bugetul național. Frauda a demonstrat răspândirea corupției în țară, alimentând neîncrederea publicului.

SPCSB a fost investigatorul primar inițial pentru Moldova. SPCSB a utilizat instrumente juridice și de investigare cheie în cadrul anchetei, demonstrând eficacitatea acestor instrumente. Demonstrând eficacitatea cererilor privind specificarea beneficiarului final, SPCSB a utilizat acest instrument în timpul anchetei sale. De asemenea, a fost stabilită o cooperare transnațională puternică cu schimburi de informații despre clienți și tranzacții legate de împrumuturile frauduloase.

În 2019, Banca Națională a Moldovei recuperase 24,6 milioane EUR și își propunea să recupereze încă 110 milioane EUR. Procedurile judiciare referitoare caz au identificat 398,6 milioane EUR pentru recuperarea bunurilor. PGA și ARBI au vizat recuperarea a 551 milioane EUR. Un mecanism notabil de recuperare a bunurilor utilizat în acest caz este confiscarea specială. Aproximativ 8% din totalul daunelor identificate a fost supus confiscării speciale în absența unei condamnări. Un alt mecanism notabil care a fost utilizat este confiscarea valorii echivalente.

3. Combaterea fluxurilor financiare ilicite și a criminalității organizate în Moldova

3.1 Peisajul de evaluare și reformă al Republicii Moldova

În ultimii ani, Moldova a investit substanțial în măsuri de reformă a politicilor pentru combaterea legăturii dintre corupție, criminalitatea organizată și FFI. Măsurile anticorupție și de combatere a spălării banilor (CSB) au devenit priorități fundamentale în urma cazurilor din 2014 privind spălătorii globale și fraudele bancare. Demonstrându-și angajamentul față de reformă și standardele internaționale, Republica Moldova a participat la Raportul Moneyval privind cea de-a cincea rundă de evaluare reciprocă, permițând vizite la fața locului în octombrie 2018 pentru a evalua eficacitatea sistemelor CSB și CFT ale Moldovei.¹⁰⁴ De asemenea, Moldova a efectuat o evaluare națională a riscurilor în 2017.¹⁰⁵ În ceea ce privește cadrul său de recuperare a bunurilor, țara a emis diferite evaluări și acte normative, inclusiv instrucțiuni generale referitoare la cererile de înghețare și confiscare a bunurilor ilegale (2018), Strategia de recuperare a activelor financiare furate de la BEM, *Banca Socială* și Unibank (2018) și Hotărârea Guvernului de aprobare a Regulamentului cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (2018).¹⁰⁶

Aceste evaluări au evidențiat progresele înregistrate în combaterea corupției și a FFI. Un astfel de domeniu de progres a fost consolidarea mecanismelor de recuperare a bunurilor la care Moldova a rămas angajată. Totuși, ambele evaluări subliniază domeniile cheie de îmbunătățire. Cadrele legislative și operaționale ale Republicii Moldova atât pentru combaterea FFI, cât și pentru recuperarea bunurilor obținute ilicit au domenii semnificative de îmbunătățire.

3.2 Cadrul legislativ al Republicii Moldova privind fluxurile financiare ilicite

Cadrul legislativ privind combaterea criminalității organizate și a FFI

Republica Moldova are un sistem juridic general cuprinzător pentru aplicarea de măsuri eficiente împotriva criminalității organizate și a FFI. În ultimii ani, țara și-a revizuit cadrul pentru a se alinia mai strâns la standardele și practicile europene. Moldova nu se află pe lista FATF a țărilor cu deficiențe strategice privind CSB. Regimul

este reglementat în Codul penal al Republicii Moldova (CPM). Art. 243 din CPM specifică pedepsele legale pentru infracțiunile de spălare a banilor;¹⁰⁷ art. 244 din CPM specifică pedepsele legale pentru evaziunea fiscală de către întreprinderi;¹⁰⁸ și art. 248 din CPM se referă la contrabandă.¹⁰⁹ În Moldova există cel puțin 14 autorități implicate în combaterea criminalității organizate, a spălării banilor și FFI.¹¹⁰ Multe autorități au obligația de a partaja informații între ele, aspect care este deosebit de important deoarece crește eficiența în ceea ce privește combaterea criminalității organizate și a FFI. În continuare sunt prezentate câteva instituții și unități cheie.¹¹¹

Moldova a făcut progrese semnificative în ultimii ani în combaterea activității infracționale organizate și dezmembrarea organizațiilor infracționale. De exemplu, Moldova a investit în consolidarea cadrului și capacității sale de combatere a traficului de persoane.¹¹³

De asemenea, cu modificările recente aduse Codului penal, CPP și Codului contravențional (lege adoptată cu privire la politica vamală/fiscală pentru 2021), începând cu ianuarie 2021, Moldova a întărit sancțiunile și acțiunile de combatere a contrabandei și a investit Serviciul Vamal cu puteri de anchetă și de urmărire penală.¹¹⁴

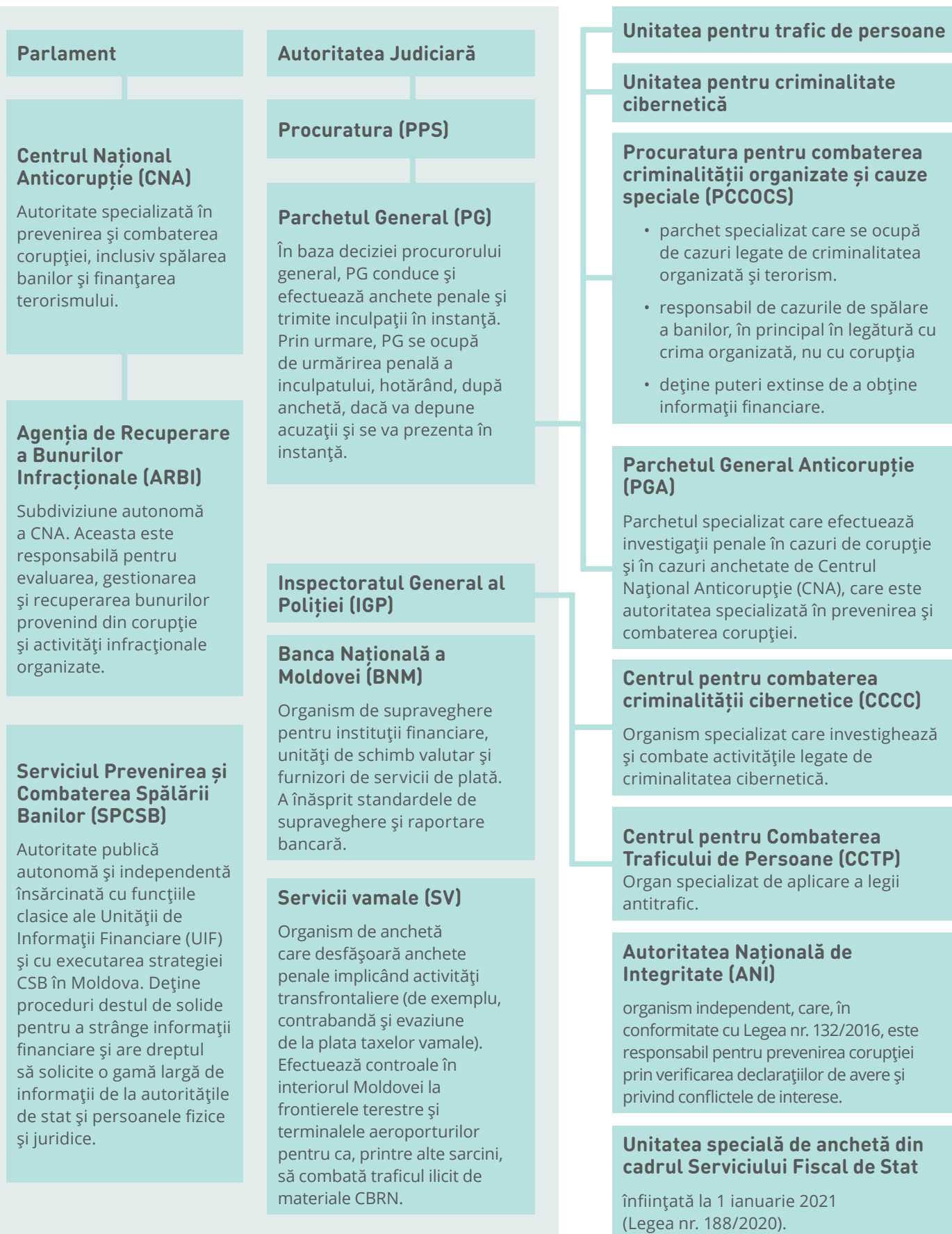
În același timp, SFS a fost abilitat să efectueze anchete/urmăriri penale privind evaziunea fiscală și activitatea comercială ilegală.

Totuși, ar trebui luate măsuri suplimentare pentru a aborda impactul influențelor externe și corupției interne asupra anchetei și urmăririi penale a cazurilor care implică criminalitatea organizată.

Cadrul legislativ privind recuperarea bunurilor obținute ilicit

Regimul de confiscare este stabilit în Codul penal al Republicii Moldova (CPM)¹¹⁵ și Codul de procedură penală al Republicii Moldova (CPPM).¹¹⁶ Art. 106 din CPM prevede reglementări relevante privind gestionarea bunurilor și dispunerea de bunurile confiscate. Art. 229 din CPPM identifică faptul că bunurile infracționale ar trebui păstrate prin decizia instanței de sechestru sau printr-un ordin de conservare emis în conformitate cu Legea nr. 28/2017 privind Agenția pentru Recuperarea Bunurilor Infracționale.

În 2017, Parlamentul a înființat Agenția pentru Recuperarea Bunurilor Infracționale (ARBI),¹¹⁷ care este o subdiviziune autonomă a CNA. Este responsabilă pentru evaluarea,

gestionarea și recuperarea bunurilor infracționale. Domeniul său de aplicare include confiscarea cuprinzătoare a bunurilor din 54 de infracțiuni care generează încasări enumerate în total.¹¹⁸ Cu sprijinul UE, ARBI lucrează la o strategie pentru „a asigura recuperarea bunurilor obținute ca urmare a comiterii infracțiunilor generatoare de venituri” și „pentru a consolida capacitățile ARBI.”¹¹⁹

Moldova are un sistem de confiscare pe două niveluri care permite confiscarea specială și extinsă, care se aplică persoanelor fizice și juridice.¹²⁰ Ambele mecanisme de confiscare sunt instrumente cruciale pentru creșterea eficienței recuperării bunurilor.¹²¹

Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, precum și Codul de procedură penală, aprobat prin Legea nr. 122-XV/2003 presupune efectuarea de investigații financiare paralele și acumularea de dovezi referitoare la persoane fizice, precum și la bunurile acestora, deținute în nume propriu sau ca beneficiar final. Nu este clar dacă această lege este implementată în totalitate sau dacă ARBI și alte entități cheie au fost abilitate să pună în aplicare legea.

Un proiect de lege (nr. 340, iulie 2020), care vizează prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, precum și recuperarea bunurilor infracționale, a beneficiat de contribuții de la experți internaționali și s-a stabilit în cele din urmă că proiectul de lege ar trebui eliminat de pe agenda Parlamentului, deoarece nu avea un impact efectiv asupra aspectelor referitoare la „beneficiarii finali”.¹²²

Cadrul de cooperare regională și internațională

Moldova s-a angajat să coopereze la nivel internațional și regional în lupta împotriva criminalității organizate, a FFI și pentru recuperarea eficientă a bunurilor obținute în mod ilicit. Moldova are un cadru legal și procedural solid pentru schimbul de informații cu partenerii străini într-un mod cuprinzător, proactiv și în timp util.¹²³ Sistemul juridic al Moldovei nu prezintă obstacole semnificative pentru sechestrarea și confiscarea bunurilor aflate în străinătate.¹²⁴ Participarea Moldovei la Moneyval este un exemplu cheie al angajamentului său față de standardele internaționale și regionale. Moldova a încheiat un acord operațional cu Europol în 2014, demonstrând angajamentul său față de inițiativele regionale. Este una dintre cele 12 țări din afara UE cu un birou de legătură Europol. De asemenea, Moldova a încheiat un acord de cooperare cu Eurojust, Unitatea de Cooperare Judiciară a UE.¹²⁵

În plus, Republica Moldova a devenit membru al Rețelei OECD anticorupție în 2020 și va participa la cea de-a cincea rundă de monitorizare din cadrul Planului de acțiune anticorupție din Istanbul.¹²⁶

Țara a semnat în 2014 un acord cu UE („Acordul de asociere”) care facilitează cooperarea cu Oficiul European Antifraudă (OLAF) și un protocol privind cooperarea internațională în materie vamală.¹²⁷

Cooperarea bilaterală este importantă în combaterea criminalității organizate și a FFI. Frontiera Moldova-Ucraina este un domeniu prioritar, iar investițiile și cooperarea dintre țări sunt primordiale. Misiunea comună EUBAM moldo-ucraineană demonstrează angajamentul ambelor țări de a îmbunătăți și a consolida cooperarea transfrontalieră. În plus, operațiunile comune cu România vecină au dezvăluit o activitate infracțională transfrontalieră semnificativă pentru cele două țări. În plus, dubla cetățenie cu România este legală din 2003.¹²⁸ Cele două țări au un cadru de cooperare transfrontalieră aliniat cu principiile Instrumentului european de vecinătate (IEV).¹²⁹

3.3 Utilizarea cadrului legislativ în Republica Moldova

Utilizarea cadrului privind combaterea criminalității organizate și a FFI

Țara a acordat prioritate unei abordări comunitare pentru a spori eforturile de aplicare a legii legate de traficul de persoane. Moldova a acordat prioritate investigațiilor și operațiunilor comune cu alte guverne și organizații multilaterale. Totuși, chiar și autoritățile moldovenești recunosc că există încă multe progrese de făcut în combaterea traficului de persoane.

De asemenea, Moldova a înregistrat o îmbunătățire semnificativă a combaterii traficului CBRN, care este o prioritate cheie în materie de securitate. SUA și Moldova s-au asociat pentru a aborda riscurile de trafic CBRN, având un plan de acțiune bilateral din 2011.¹³⁰ Moldova și-a consolidat în special securitatea materialelor și a frontierelor pentru materialele CBRN și detectarea radiațiilor.

Un alt domeniu de progres a fost EUBAM (și grupul său de lucru pentru droguri), care subliniază o abordare bazată pe informații și cooperare cu alte organe de aplicare a legii. Europol a desfășurat în ultimii ani operațiuni comune de

succes împotriva traficului de droguri organizat, implicând Moldova sau cetățeni moldoveni. Moldova a participat la mai multe operațiuni internaționale la scară largă vizând investigarea și dezmembrarea rețelelor internaționale de criminalitate cibernetică.

Totuși, Moldova își poate folosi mai complet și mai eficient cadrul legislativ pentru a combate criminalitatea organizată și FFI. Un obstacol critic în calea utilizării cu succes a legilor care vizează criminalitatea organizată este corupția în sistemul judiciar și în aplicarea legii. De exemplu, un raport al Departamentului de Stat al SUA din 2019 privind traficul de persoane în Moldova a subliniat rolul judecătorilor și al oficialilor de aplicare a legii corupți în împiedicarea urmăririi penale și influențarea rezultatelor dosarelor.¹³¹ Ar trebui luate măsuri pentru a aborda impactul influențelor externe și corupției interne asupra anchetei infracțiunilor organizate și urmăririi penale a infractorilor, precum și eforturile de sechestrare și confiscare a bunurilor legate de astfel de activități infracționale.

În 2017, Forumul Economic Mondial a clasat Moldova pe locul 132 din 137 de țări în ceea ce privește independența judiciară.¹³² Salariile judecătorilor și procurorilor sunt printre cele mai mici din Europa, iar salariile mici sunt adesea corelate cu niveluri mai ridicate de corupție.¹³³

Utilizarea eficientă a cadrului pentru recuperarea bunurilor obținute ilicit

Statisticile privind bunurile recuperate sugerează că Moldova nu profită pe deplin de măsurile de reformă a politicilor implementate în țară. În general, proporția numărului și valorii bunurilor sechestrate și confiscate este dezechilibrată în comparație cu amploarea criminalității organizate și a corupției din țară.¹³⁴ După cum subliniază Moneyval, „numărul real și valoarea bunurilor confiscate rămân scăzute și nu par să corespundă cu scara infracțiunilor care generează încasări în țară”.¹³⁵ În plus, ENR din 2017 a identificat regimul general de confiscare a bunurilor ca fiind ineficient.¹³⁶ Expunerea la influența politică și politizare a slăbit independența ARBI și, prin urmare, capacitatea de a acționa eficient. Unii factori sistemici creează această slăbire, inclusiv elemente ale CNA și ale sistemului judiciar care sunt politizate.

Totuși, s-au făcut progrese și există o tendință pozitivă în ceea ce privește confiscarea proprietăților în țară.¹³⁷ Au fost adoptate și implementate mai multe documente strategice care demonstrează că privarea infractorilor de veniturile din infracțiuni este un obiectiv de politică.¹³⁸

Cu sprijinul UE și al Consiliului European, ARBI a dezvoltat o strategie pentru „a asigura recuperarea bunurilor obținute ca urmare a comiterii de infracțiuni generatoare de venituri” și „pentru a consolida capacitățile ARBI, în ceea ce privește resursele umane, dotările tehnice și accesul la bazele de date necesare.”¹³⁹ În plus, așa cum subliniază Moneyval, „LEA (în special PGA, CNA și PCCOCS) conștientizează suficient importanța analizei financiare în identificarea, urmărirea și recuperarea bunurilor infracționale și, într-o anumită măsură, fac uz de informații financiare și alte informații relevante pentru a identifica potențialele rute de anchetă și a dezvolta dovezi în sprijinul investigațiilor legate de SB, FT și infracțiunile predicate asociate.”¹⁴⁰

Salariul anual al unui judecător moldovean

În 2016, salariul anual brut de început (înainte de impozitare) al unui judecător din Republica Moldova era de 7.648 euro. În cele 45 de state membre examinate de CEPEJ, salariul mediu al unui judecător la începutul carierei era de 50.529 euro, iar media, 34.538 euro. În decembrie 2018, salariul anual de bază pentru un judecător din Moldova a crescut la 10.794 euro. Chiar și cu această creștere, salariile judecătorilor moldoveni sunt încă printre cele mai mici din cele 45 de țări examinate, depășind doar Ucraina vecină.

Utilizarea eficientă a cooperării internaționale

Moldova caută în mod activ cooperarea internațională cu alte state și organizații multilaterale. Acest lucru a dus la rezultate pozitive ale anchetei și la sechestrarea și confiscarea veniturilor din infracțiuni.¹⁴¹ Sistemul juridic nu prezintă niciun impediment pentru sechestrarea sau confiscarea veniturilor aflate în străinătate, deși succesul în acest domeniu poate depinde adesea de disponibilitatea unei jurisdicții străine de a accepta și de a pune în aplicare cererile Republicii Moldova. Mecanismele de repatriere trebuie dezvoltate în continuare, iar factorii de risc și context din țară trebuie să fie luați în considerare mai pe deplin.¹⁴² Cererile de sechestrare și confiscare a bunurilor obținute ilicit, aflate în străinătate (și relațiile bilaterale cu omologii străini) ar trebui dezvoltate în continuare. Așa cum este adevărat în orice țară, valoarea și suma veniturilor din activități infracționale localizate în străinătate pot fi, dacă sunt vizate, o sursă semnificativă de venit pentru țara în cauză.

4. Impactul și costul fluxurilor financiare ilicite în Moldova

4.1 Estimări ale costului direct al FFI asupra și în Moldova

Un raport global de integritate financiară cu privire la FFI din țările în curs de dezvoltare estimează totalul FFI cumulative din Moldova la 9 miliarde USD între 2004 și 2013.¹⁴³ În 2013, FFI totale au fost estimate la un miliard de dolari.¹⁴⁴ CIFAR a indicat că fraudarea Băncii Moldovei (2014) a privat țara de cel puțin un miliard de dolari.¹⁴⁵ O analiză statistică a German Marshall Fund of the United States privind Banca Națională a Moldovei (BNM) estimează până la 70 miliarde USD în FFI potențiale care au intrat în Republica Moldova din Comunitatea Statelor Independente (CSI) în perioada 2010-2014.¹⁴⁶

4.2 Evaluarea prejudiciilor cauzate de fluxurile financiare ilicite în Moldova

Moldova suferă un prejudiciu considerabil din cauza FFI, dincolo de costurile monetare directe. Este imperativ să înțelegem și să abordăm natura extinsă și multidimensională a prejudiciului generat de FFI. Atunci când se ia în considerare impactul dincolo de pierderea veniturilor fiscale, este evidentă natura transversală și cu prejudicii reciproce a FFI. Prejudiciul generat de FFI și infracționalitatea corelată au un impact socio-economic, politic și de dezvoltare grav și efecte negative asupra funcționării generale a unui stat. FFI elimină resursele țării care pot fi utilizate pentru finanțarea serviciilor publice atât de necesare, de la securitate și justiție la servicii sociale de bază. FFI pot avea un impact direct și asupra capacității unei țări de a aduna, reține și mobiliza resurse pentru a finanța dezvoltarea durabilă.¹⁴⁷ O țară cu riscuri FFI omniprezente își reduce capacitatea de dezvoltare

eficientă și durabilă. De asemenea, riscă să diminueze capacitatea statului de a combate criminalitatea organizată și de a preveni viitoarele FFI, creând astfel un ciclu negativ de consolidare a activității infracționale și a FFI în țară. Consecințele socio-economice, cum ar fi șomajul ridicat, indiferența și neîncrederea politică, pot crește participarea la comportamentul ilicit și la criminalitatea organizată, creând din nou un ciclu negativ și consolidând FFI. În plus, în timp ce FFI există în majoritatea țărilor, impactul societal și economic asupra țărilor în curs de dezvoltare este mai mare, având în vedere baza lor mai mică de resurse și piețele.¹⁴⁸

În general, FFI creează costuri economice, politice, sociale și de dezvoltare substanțiale în Moldova. Impactul negativ al acestor costuri este sever, mai ales că țara a acordat prioritate dezvoltării socio-economice și politice în ultimii ani. Progresele realizate de guvern pentru consolidarea creșterii și stabilității țării sunt diminuate de permiterea de FFI substanțiale în și pe teritoriul țării. Prin urmare, combaterea FFI și a infracțiunilor conexe ar trebui să fie o componentă crucială a strategiei de dezvoltare a Moldovei. Reducerea FFI și consolidarea mecanismelor de recuperare a bunurilor sunt obiective cheie evidențiate de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), pentru realizarea ODD până în 2030 (în conformitate cu obiectivul ODD 16.4).¹⁴⁹ Recuperarea bunurilor obținute ilicit poate furniza resurse financiare esențiale pentru ca Moldova să investească în realizarea ODD și dezvoltarea generală a țării.

Datorită naturii răspândite și transversale a impactului FFI, prejudiciul poate fi evaluat utilizând diferite cadre. Deoarece prejudiciul se consolidează reciproc, impactul FFI asupra unui sector al unei țări nu poate fi separat de impactul acestuia asupra altor sectoare (de exemplu, prejudiciul economic și politic sunt interdependente). În scopul acestui studiu, evaluarea prejudiciului FFI este examinată pe scurt prin prejudiciu economic, prejudiciu politic și de guvernanță și prejudiciu social și pentru dezvoltare.

PREJUDICIUL ECONOMIC

- Impact direct prin privarea de venituri fiscale și retragerea de fonduri din economia legitimă
- Devierea potențială a resurselor financiare către reducerea costurilor FFI și a activităților infracționale (crearea sau creșterea deficitului bugetar). FFI pot crea mai multă dependență de sursele externe de finanțare (de exemplu, după schemele financiare infracționale din 2014).¹⁵⁰
- Destabilizarea indirectă a piețelor naționale și a investițiilor economice
- Daune semnificative pentru întreprinderi.¹⁵¹
- COVID-19 prezintă un risc pentru o activitate și influență criminală sporită, deoarece infractorii cu cantități semnificative de numerar obținut ilicit pot avea o influență majoră asupra afacerilor și politicii în timpul instabilității economice. Întreprinderile mici și mijlocii sunt deosebit de vulnerabile.¹⁵²

FFI și a criminalității organizate în Moldova

PREJUDICIUL POLITIC ȘI DE GUVERNARE

- Consolidarea neîncrederii în funcționarii publici, instituțiile guvernamentale și statul de drept
- Împiedică dezvoltarea și susține în continuare grupurile infracționale organizate¹⁶¹
- Ciclu dăunător care crește instabilitatea politică și slăbește guvernanta
- Costul corupției pentru țările în curs de dezvoltare este estimat de Forumul Economic Mondial la 1,26 trilioane USD anual.¹⁶²
- Corupția generează direct FFI și creează un mediu în care activitatea infracțională organizată poate înflori; cele două se consolidează reciproc.¹⁶³
- Grupurile infracționale organizate exploatează fragilitatea autorităților publice cauzată de corupție, obținând deseori beneficii și acces la puterea politică.¹⁶⁴
- Corupția poate slăbi amenințarea cu consecințe judiciare și juridice asupra activității infracționale, atenuând orice efect real de descurajare al sistemului juridic.

PREJUDICIUL SOCIAL ȘI DE DEZVOLTARE

- Creșterea inegalității și polarizarea economică și socială.¹⁵³ Inegalitatea poate crea un ciclu de concurență neloială între grupurile bogate și cetățeni, iar aceste grupuri pot continua să profite de o guvernare slabă în detrimentul publicului.¹⁵⁴
- FFI legate de evitarea impozitului pot transfera povara fiscală către persoanele cu venituri medii și mici.¹⁵⁵
- Marginalizarea socială și economiile infracționale sunt adesea probleme inextricabile.¹⁵⁶ Lipsa oportunităților de angajare în economia formală poate stimula comportamentul ilicit, cum ar fi contrabanda.¹⁵⁷
- Vătămarea fizică și psihologică a persoanelor (de exemplu, abuzul de droguri și violența reprezintă costuri pentru sistemul de sănătate
- FFI pot consolida comportamentul ilegal care este deja prezent în diverse sectoare de dezvoltare.¹⁵⁸ Corupția, clientelismul politic și luarea de mită între autoritățile locale și întreprinderile de stat alimentează FFI și au un impact negativ asupra eforturilor de dezvoltare.¹⁵⁹
- Prejudicii la adresa societății civile, parteneriatului regional și internațional și sectorului privat. Parteneriatele internaționale și creditorii ar putea ezita să ofere finanțare pentru proiectele de dezvoltare din cauza lipsei de încredere în capacitatea Moldovei de a implementa în mod transparent și eficient astfel de proiecte (de exemplu, FMI a suspendat programele după cazul fraudelor bancare din 2014). Actorii internaționali au făcut ca sprijinul pentru dezvoltare să depindă de reforma politicilor.¹⁶⁰ Același lucru se aplică și investițiilor din sectorul privat.

4.3 Investirea bunurilor recuperate pentru dezvoltarea Republicii Moldova

FFI din țările în curs de dezvoltare, precum Moldova, înseamnă mai puține spitale, școli, poliție, drumuri și pensii, precum și mai puține locuri de muncă.¹⁶⁵ ONU a indicat că există „daune colaterale” evidente ale ieșirilor produse de delapidare, deturnarea bunului public și jefuirea trezoreriei publice.¹⁶⁶

O concentrare sporită asupra sechestrării și confiscării numai a unei părți din activele legate de FFI ar avea un impact semnificativ asupra accelerării dezvoltării în Moldova, presupunând că activele recuperate sunt lichidate și distribuite în mod eficient nevoilor de dezvoltare prioritare. În continuare se prezintă provocările de dezvoltare pentru sectoarele cheie, precum și oportunitățile de dezvoltare în Moldova dacă guvernul ar acorda prioritate recuperării a doar 10% din bunurile pierdute prin FFI în țară.

Strategia Națională de Dezvoltare a Moldovei 2030

În 2018, guvernul a aprobat o strategie națională de dezvoltare „Moldova 2030”, care se concentrează pe prioritățile de dezvoltare sectorială pe termen lung pentru a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor. Cei patru piloni de bază sunt o economie durabilă și favorabilă incluziunii, un capital uman și social puternic, instituții echitabile și eficiente și un mediu sănătos. Au fost stabilite zece obiective de dezvoltare durabilă, inclusiv îmbunătățirea calității educației și a accesului la infrastructură.

În 2015, ONU a adoptat ODD pentru a asista guvernele și societatea civilă în atingerea obiectivelor critice de dezvoltare. Incorporarea organică a ODD în politicile naționale este o componentă importantă a dezvoltării internaționale și naționale. Cheia acestor obiective este asigurarea incluziunii sociale și a egalității și participarea deplină a tuturor oamenilor la viața economică, socială și politică.¹⁶⁷ Accesul la serviciile publice și bunăstarea socială este esențial pentru dezvoltarea și consolidarea Moldovei. PNUD a evaluat Moldova ca fiind bine poziționată pentru a avansa mai multe obiective naționale de dezvoltare. Combaterea FFI și îmbunătățirea mecanismelor de recuperare a bunurilor vor spori în continuare capacitatea Moldovei de a-și atinge obiectivele de dezvoltare.

În scopul acestui studiu, beneficiul potențial al reinvestirii bunurilor recuperate în sectoarele de dezvoltare este examinat pe scurt prin trei sectoare cheie:

- Oportunitate economică și educație
- Sănătate
- Infrastructură și drumuri

Oportunitate economică și educație

Aproximativ 25% din familiile moldovenești primesc remitențe, iar multe sunt foarte dependente de aceste remitențe ca surse de venit. În 2019, remitențele trimise înapoi în Moldova au atins 16% din PIB (1,9 miliarde USD).¹⁶⁸ Remitențele demonstrează prevalența sistemelor de transfer de bani atât formale, cât și informale în Moldova, o treime estimată din totalul banilor din străinătate transferându-se de obicei în Moldova prin mecanisme informale.¹⁶⁹ În timp ce marea majoritate a acestor transferuri informale provin din activitate financiară legală, existența unui sistem economic cu cantități mari de transferuri informale de bani poate reprezenta un risc de reglementare considerabil pentru sistemul financiar al țării. Prin urmare, este important ca Moldova să încurajeze și să stimuleze remitențele formale, atât pentru a permite o mai bună reglementare, cât și pentru un beneficiu economic mai direct.

Obiectivele de dezvoltare ar trebui să acorde prioritate participării depline și efective a tuturor cetățenilor la procesul de educație și la oportunitățile economice. Investițiile în educație și crearea de locuri de muncă sunt esențiale pentru atingerea acestor obiective. În 2020, Banca Mondială a investit 40 milioane USD în sistemul de învățământ superior al Moldovei printr-un proiect comun care vizează dezvoltarea unei forțe de muncă mai bine educate și înalt calificate, pentru a contribui la ridicarea nivelului de trai și la scăderea emigrației forței de

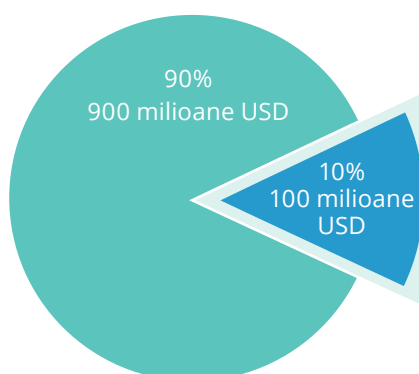
muncă.¹⁷⁰ Sprijinirea educației și creșterii ocupării forței de muncă, precum și a întreprinderilor mici și mijlocii, a crescut ca importanță odată cu impactul negativ al COVID-19.

O potențială inițiativă politică este concentrarea pe creșterea accesului la piața muncii la nivel local, ceea ce poate contribui la incluziunea socială și la egalitate. Investiția în centre de informare, instruire și consiliere este un alt domeniu prioritar. O altă inițiativă posibilă este promovarea antreprenoriatului la nivel local, rural și de gospodărie, cum ar fi valorificarea produselor locale de casă și a produselor alimentare sănătoase. Acest lucru poate contribui la încurajarea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor și la utilizarea bunurilor și serviciilor locale.¹⁷¹

Dacă Moldova ar prioritiza sechestrarea și confiscarea a unui procent de doar 10% din suma estimată de un miliard de dolari SUA în FFI anuale în Moldova, ar permite țării să completeze (sau să acopere în totalitate) salariile pentru mai mult de 20.000 de profesori pentru un an întreg, la rate între 7.000 MDL și 20.200 MDL (404 USD - 1.165 USD).¹⁷² Alternativ, bunurile recuperate ar putea acoperi costurile pentru subvenționarea integrală a costurilor salariului minim pentru peste 55.000 de cetățeni, cum ar fi tinerii care caută pentru prima dată un loc de muncă, pentru un an întreg (la nivelul anului 2018, ratele salariului minim în valoare de 2.610 MDL sau 151 USD pe lună).¹⁷³

Cum bunurile recuperate pot consolida educația și oportunitatea economică în Moldova

Pierderile medii anuale ale Moldovei ca urmare a FFI legate de activitatea infracțională (estimate la 1 miliard USD):

DACĂ DOAR 10% DIN FFI DIN ȚĂRĂ S-AR RECUPERA, ACEST LUCRU AR FINANȚA:

Salarii pentru mai mult de **20.000 de profesori** timp de 1 an

SAU

Salariul minim pentru peste **55.000 de cetățeni** timp de 1 an

Sănătate

Moldova are acces universal la asistența medicală. A moștenit un sistem de sănătate extins în stil Semashko (odată cu prăbușirea URSS) cu un sistem de infrastructură mare, dar învechit. Majoritatea spitalelor au beneficiat de puține investiții semnificative de capital de la declararea independenței.¹⁷⁴ Cheltuielile totale cu sănătatea în 2014 au fost de 10,3% din PIB.¹⁷⁵ Având bugetul național ca sursă principală de finanțare, diferite agenții publice sunt implicate în finanțarea, reglementarea și administrarea serviciilor de sănătate. Corupția este considerată frecventă în industria medicală și a serviciilor de sănătate.

Actualizarea infrastructurii fizice ar trebui considerată o prioritate, deoarece investițiile în infrastructură au rămas în urmă de la obținerea independenței. În plus, există o mare diferență în ceea ce privește accesul între zonele urbane (acces ridicat) și zonele rurale (acces redus).¹⁷⁶ Există o lipsă de personal de îngrijire a sănătății, medicii plecând adesea din țară pentru salarii, condiții și oportunități mai bune. Există un deficit de lucrători medicali în zonele rurale, subliniind din nou inegalitatea regională.¹⁷⁷ Sănătatea populației s-a îmbunătățit în termeni de bază din 2000, dar țara are în continuare o speranță de viață relativă scăzută în comparație cu alte țări europene, cu rate de mortalitate deosebit de ridicate pentru populația în vârstă de muncă.¹⁷⁸ Bolile de inimă și cancerul sunt principalele cauze de deces, atât pentru bărbați, cât și pentru femei, în mare parte atribuite consumului intens de alcool și tutun.

Politica națională de sănătate (2007-2021) și Strategia de dezvoltare a sistemului de sănătate (2008-2017) servesc drept documente principale pentru inițiativele de reformă din Moldova. Scopul general al acestor inițiative politice a fost

reducerea inegalităților în materie de sănătate și consolidarea îmbunătățirilor sistemului de sănătate.¹⁷⁹

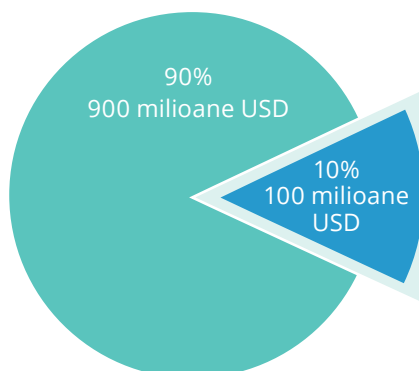
O altă preocupare politică cheie este îngrijirea primară și creșterea eficienței programelor preventive și de diagnostic precoce.

În 2010, a început reforma radicală a sănătății publice, care vizează crearea unor servicii de sănătate publică mai extinse și mai bine dotate pentru a face față profilului epidemiologic al populației moldovenești.¹⁸⁰ În 2018, și în coordonare cu Ministerul Sănătății, Banca Mondială a oferit sprijin pentru dezvoltarea Planului general al spitalelor naționale, care vizează consolidarea sectorului spitalicesc. Planul s-a axat pe regionalizarea serviciilor spitalicesci la nivel local și consolidarea rețelei de spitale din Chișinău. Un proiect al Băncii Mondiale a oferit sprijin financiar pentru Spitalul Clinic Republican. În plus, o inițiativă finanțată de UE a oferit sprijin pentru a ajuta la dezvoltarea unui sistem informațional integrat și automatizat pentru sectorul asistenței medicale. Cu COVID-19, investițiile în sistemul de îngrijire a sănătății din Moldova sunt mai importante ca oricând. În 2020, Banca Mondială a lansat și o inițiativă de 52,5 milioane EUR menită să ajute răspunsul Republicii Moldova la COVID-19. Proiectul își propune să consolideze sistemul național de sănătate al țării și să contribuie la atenuarea riscurilor sociale.¹⁸¹

Dacă Moldova ar prioritiza sechestrarea și confiscarea a unui procent de doar 10% din suma estimată de un miliard de dolari SUA în FFI anuale în Moldova, ar permite țării să acopere costurile salariale pentru mai mult de 2.250 de medici pentru un an întreg, la o rată de 63.700 MDL (aproximativ 3.675 USD pe lună).¹⁸² În mod similar, bunurile recuperate ar acoperi costurile salariale pentru mai mult de 6.800 de asistenți medicali din țară, pentru un an întreg (la o rată de 21.100 MDL sau 1.217 USD pe lună).¹⁸³

Cum bunurile recuperate pot consolida sectorul îngrijirii sănătății în Moldova

Pierderile medii anuale ale Moldovei ca urmare a FFI legate de activitatea infracțională (estimate la 1 miliard USD):

DACĂ DOAR 10% DIN FFI DIN ȚĂRĂ S-AR RECUPERA, ACEST LUCRU AR FINANȚA:

Salarii pentru mai mult de **2.200** de medici timp de 1 an

SAU

Salarii pentru mai mult de **6.800** de asistenți medicali timp de 1 an

Infrastructură fizică

Cadrul de infrastructură al Moldovei necesită investiții în drumuri, căi ferate și electricitate, precum și achiziționarea de investiții pentru dezvoltare ulterioară.¹⁸⁴ Moldova este una dintre cele mai slabe țări la nivel internațional în ceea ce privește calitatea drumurilor; aproximativ 45% dintre locuitorii Republicii Moldova au raportat că drumurile sunt cea mai importantă problemă din municipiul lor.¹⁸⁵ Țara nu și-a modernizat căile ferate de la declararea independenței.¹⁸⁶ Aceste condiții riscă să izoleze comunitățile rurale de orașe, ceea ce poate spori diviziunea rurală și urbană și poate crește inegalitatea.

În Moldova este loc de îmbunătățire atât pentru interconectivitatea internă, cât și pentru cea transfrontalieră în sectorul energetic. Deoarece Moldova depinde în mare măsură de alte țări, cum ar fi Rusia, pentru aprovizionarea cu energie, s-a pus accent pe investițiile în dezvoltarea energiei regenerabile.¹⁸⁷ Pe măsură ce Moldova pune în aplicare noi politici pentru consolidarea infrastructurii sale, ar trebui luate în considerare aspectele durabile și energetice ale acestei dezvoltări.

Sectorul infrastructurii este afectat de ineficiență și fraudă pe scară largă; în aprilie 2017, ministrul transporturilor și infrastructurii rutiere a fost arestat pentru acuzații de

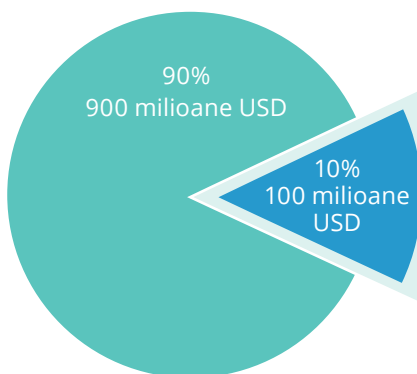
corupție pasivă legate de un sistem de fraudă care implică proiecte finanțate de Banca Europeană de Investiții.¹⁸⁸

În ciuda corupției și a insuficiențelor, atât Moldova, cât și partenerii internaționali au început să investească în implementarea unor îmbunătățiri importante ale infrastructurii Moldovei. În 2017, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) a anunțat lucrări pentru crearea unui plan de dezvoltare a infrastructurii durabile în Moldova.¹⁸⁹ Acest plan a inclus modernizarea drumurilor, promovarea unei interconectivități mai mari în sectorul energetic și încurajarea transparenței în politica transporturilor.¹⁹⁰ În plus, în 2020, BERD a anunțat investiții în îmbunătățirea căilor ferate, menite să stimuleze oportunitățile comerciale pentru întreprinderile locale și să asigure o călătorie mai sigură și mai eficientă. Proiectul costă 110 milioane EUR în total, din care cinci milioane EUR reprezintă o subvenție pentru investiții de la Fondul de investiții pentru vecinătate al UE, iar restul de la BERD și Banca Uniunii Europene.¹⁹¹

Dacă Moldova ar prioritiza sechestrarea și confiscarea a unui procent de doar 10% din suma estimată de un miliard de dolari SUA în FFI anuale în Moldova ar acoperi aproximativ 40% din costul anual pentru întreținerea și repararea tuturor drumurilor naționale și locale în toată Moldova (la un cost mediu anual de 4,2 miliarde MDL sau 242,3 milioane USD).¹⁹²

Cum bunurile recuperate pot consolida infrastructura în Moldova

Pierderile medii anuale ale Moldovei ca urmare a FFI legate de activitatea infracțională (estimate la 1 miliard USD):

DACĂ DOAR 10% DIN FFI DIN ȚARĂ S-AR RECUPERA, ACEST LUCRU AR FINANȚA:

40% din costul anual de întreținere și reparare a **tuturor drumurilor naționale și locale** din Republica Moldova

5. Concluzii și recomandări

Acest studiu a examinat impactul negativ sever al FFI și al infracțiunilor conexe asupra Moldovei și a evidențiat unele dintre nevoile sectoriale care pot fi abordate în mod semnificativ dacă guvernul acordă prioritate capturării FFI și bunurilor obținute ilicit. Politica eficientă de recuperare a activelor este fundamentală pentru atenuarea și prevenirea costurilor viitoare ale FFI din țară. În lumina celor de mai sus, acest studiu oferă următoarele recomandări autorităților naționale și altor părți interesate cheie pentru a contribui la consolidarea recuperării eficiente și transparente a bunurilor obținute ilicit, pentru a inhiba FFI și, prin urmare, pentru a facilita o dezvoltare mai accelerată la nivel de țară.

1. Implementarea de mecanisme de îmbunătățire a eficienței în confiscarea bunurilor

Identificarea și implementarea de mecanisme care îmbunătățesc eficiența în sechestrarea, confiscarea și lichidarea bunurilor. Identificarea și implementarea de mecanisme pentru a asigura distribuția fondurilor într-un mod extrem de transparent către nevoile de dezvoltare prioritare. Aceste nevoi ar trebui identificate în strânsă cooperare cu organizațiile societății civile și prin feedback regulat din partea cetățenilor.

2. Dezvoltarea capacității agențiilor de aplicare a legii, procurorilor și judecătorilor de a investiga și recupera efectiv bunurile ilicite

Guvernul Republicii Moldova ar trebui să ia în considerare ateliere de lucru detaliate și periodice pentru personalul de aplicare a legii (inclusiv polițiști și procurori), precum și pentru membrii sistemului judiciar, pentru a permite o capacitate consolidată de a efectua anchete aprofundate privind bunurile, alături de urmărirea penală tradițională, pentru a se asigura că investigațiile financiare devin o regulă în orice caz care implică infracțiuni semnificative generatoare de venituri. Ar trebui luată în considerare coordonarea cu partenerii internaționali pentru a asigura un schimb și un dialog regulat cu privire la bunele practici (precum și soluționarea cazurilor transfrontaliere în curs) în urmărirea, înghețarea, sechestrarea și confiscarea bunurilor provenite din criminalitate.

3. Publicarea de declarații de politică clare și neechivoce privind FFI și recuperarea bunurilor

Publicarea de declarații și politici clare și lipsite de ambiguitate cu privire la combaterea FFI, spălarea de bani și veniturile provenind din activitatea infracțională

organizată. În plus, reiterarea prioritizării sechestrării și confiscării bunurilor provenite din activitatea infracțională organizată.

4. Punerea în aplicare de politici de consolidare a puterii de sancționare a infracțiunilor de spălare a banilor

Punerea în aplicare de politici de consolidare a puterii de sancționare a infracțiunilor de spălare a banilor. Regimurile de sancționare mai puternice pot inhiba activitatea de spălare a banilor și pot aduce venituri pentru a compensa impactul infracțiunilor de spălare a banilor. Conform legislației în vigoare, infracțiunile de spălare a banilor comise de un grup infracțional organizat se pedepsesc cu o amendă echivalentă între 32.700 și 40.300 EUR.¹⁹³ Ar trebui luată în considerare creșterea plafonului maxim al amenzilor pentru infracțiunile de spălare a banilor până la echivalentul a 150.000 EUR.

5. Implementarea de politici de identificare și reducere a riscurilor activelor virtuale

Implementarea de noi politici pentru identificarea și reducerea riscurilor derivate din gestionarea nereglementată a activelor virtuale și a tehnologiilor conexe. Ar trebui să se ia în considerare implementarea unor cadre de reglementare mai puternice pentru furnizorii de servicii de active virtuale, în cazul în care acești furnizori se înregistrează la autoritățile relevante. Ar trebui să se ia în considerare și punerea în aplicare de politici care reglementează mai complet proprietatea și monitorizarea monedei virtuale și solicită instituțiilor financiare să acorde o atenție specială amenințărilor de spălare a banilor legate de activele virtuale. Moneda virtuală prezintă o provocare semnificativă pentru urmărirea, recuperarea și gestionarea bunurilor obținute ilicit. Totuși, atunci când este utilizată corect, tehnologia blockchain poate fi un instrument benefic în urmărirea bunurilor obținute ilicit.

6. Implementarea de politici de consolidare a statisticilor naționale privind sechestrul și confiscările

Menținerea unui sistem de date centralizat, cuprinzător și agregat care poate fi utilizat pentru combaterea criminalității organizate, recuperarea bunurilor obținute ilicit și încurajarea acțiunilor de remediere. În prezent, există neconcordanțe în ceea ce privește statisticile naționale referitoare la activitatea infracțională organizată și bunurile confiscate și recuperate. În timp ce Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI) conferă acestei entități

responsabilitatea de a ține evidența și statisticile referitoare la bunurile infracționale sechestrate, confiscate și recuperate, baza de date utilizată în prezent (Sistemul automat de informații „Registrul bunurilor infracționale confiscate”) nu este pe deplin dezvoltată în conformitate cu conceptul tehnic și specificațiile aprobate prin HG nr. 34 din 22 ianuarie 2020.¹⁹⁴

7. Monitorizarea surselor de avere ale persoanelor expuse politic (PEP)

Guvernul Moldovei ar putea dori să ia în considerare o monitorizare consolidată a punerii în aplicare a art. 8, alin. 5 din Legea CSB/CFT, pentru a asigura identificarea eficientă a surselor de avere ale PEP.

8. Executarea sancțiunilor împotriva entităților financiare neconforme

Ar trebui să se ia în considerare consolidarea sancțiunilor împotriva entităților financiare neconforme. Aceasta poate include amenzi, precum și hotărâri de închidere temporară sau definitivă. Experiența practică în mai multe alte jurisdicții străine a arătat că atunci când sunt impuse astfel de sancțiuni (în special cele care implică suspendarea sau revocarea autorizațiilor de funcționare), alte entități din sectorul financiar își cresc adesea nivelul de conformitate.

9. Consolidarea capacității Autorității Naționale de Integritate

Ar trebui să se ia în considerare consolidarea capacității instituționale a Autorității Naționale de Integritate (ANI) pentru a îmbunătăți eficiența generală a sistemului de integritate și identificarea avuției obținute ilicit. O atenție specială ar trebui acordată îmbunătățirii eficienței orientate spre rezultate a controalelor de integritate în raportarea și monitorizarea declarațiilor de avere, ca instrument eficient pentru prevenirea corupției.

10. Implementarea de politici de consolidare a capacității de reglementare a serviciilor vamale

Ar trebui să se acorde atenție asistenței serviciului vamal și capacității sale de a obține declarații mai bune de la călători cu privire la numerar, de a consolida capacitatea SV în ceea ce privește metodologiile moderne de identificare a pachetelor suspecte și de a crea mecanisme pentru a sechestra și confisca mai rapid bunuri nedeclarate sau alte materiale ilicite.

11. Implementarea de politici de îmbunătățire a eficienței Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale

Asigurarea existenței de mecanisme transparente pentru sechestrarea, confiscarea, gestionarea și distribuirea (în mod ideal către nevoile de dezvoltare prioritare) bunurilor obținute ilicit și asigurarea că ARBI este capabilă să acționeze ca entitate cheie care facilitează acest rol. Aceasta ar trebui să includă reglementări care să permită asigurarea faptului că ARBI poate implementa pe deplin Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, precum și modificările la Codul de procedură penală, aprobat prin Legea nr. 122-XV/2003.

12. Implementarea de politici de îmbunătățire a coordonării transnaționale de recuperare a bunurilor infracționale

Punerea în aplicare de legislație care să reglementeze aranjamentele pentru coordonarea confiscării și recuperării bunurilor cu alte țări, acolo unde este cazul, cu legislația internă și internațională, pentru a stimula cooperarea în jurisdicții străine. Implementarea unui dialog față în față regulat cu poliția și punctele focale de urmărire penală din alte țări cheie în ceea ce privește urmărirea, înghețarea, sechestrarea, confiscarea și recuperarea bunurilor legate de activitatea infracțională organizată și corupție. Legislația moldovenească nu prevede în mod specific stabilirea unor astfel de aranjamente.¹⁹⁵ Aceste aranjamente pot fi instrumente esențiale în protejarea și creșterea eficienței relațiilor transnaționale.

13. Armonizarea partajării transnaționale a informațiilor

Investirea în armonizarea schimbului de informații cu țările vecine și cu UE pentru a consolida eficiența și viteza anchetelor FFI transnaționale. Un potențial domeniu de acțiune pentru Republica Moldova ar fi examinarea criteriilor sale actuale de colectare a datelor privind criminalitatea organizată și FFI și alinierea tuturor criteriilor viitoare la standardele UE.

14. Stabilirea utilizării confiscării extinse ca regulă în cadrul sistemului de justiție penală

Stabilirea utilizării confiscării extinse ca regulă, și nu ca excepție, în cadrul sistemului de justiție penală pentru cazurile în care a fost comisă o infracțiune gravă. Simplificarea confiscării extinse poate genera mai multe

confiscări de bunuri obținute ilicit, crescând valoarea monetară totală a bunurilor recuperate. Moneyval apreciază că „în timp ce procurorii au demonstrat suficientă conștientizare cu privire la aplicarea confiscării extinse, nu au existat rezultate substanțiale folosind astfel de mecanisme”.¹⁹⁶

15. Stabilirea utilizării confiscării speciale ca regulă în cadrul sistemului de justiție penală

Stabilirea utilizării confiscării speciale ca regulă, și nu ca excepție, în cadrul sistemului de justiție penală pentru cazurile în care a fost comisă o infracțiune gravă. Simplificarea confiscării speciale poate genera mai multe confiscări de bunuri obținute ilicit, crescând valoarea monetară totală a bunurilor recuperate.

16. Stabilirea utilizării confiscării valorii echivalente ca regulă în cadrul sistemului de justiție penală

Stabilirea utilizării hotărârilor de confiscare a bunurilor dobândite legal de valoare echivalentă ca regulă, și nu ca excepție, în cadrul sistemului de justiție penală, atunci când bunurile obținute ilicit ale unui inculpat nu pot fi localizate în mod rezonabil sau au fost epuizate de către inculpat. Acest lucru este în concordanță cu principiul conform căruia infracțiunea nu ar trebui să aducă beneficii și poate acționa ca un mecanism de descurajare împotriva activității infracționale.

17. Stabilirea utilizării de proceduri împotriva îmbogățirii nejustificate ca regulă în cadrul sistemului de justiție penală

Adoptarea și punerea în aplicare ca regulă, și nu ca excepție, inițierea și utilizarea prevalentă a procedurilor împotriva persoanelor pentru îmbogățirea nejustificată sau averi inexplicabile, în cadrul procedurilor penale atunci când Moldova poate demonstra în instanță că bunurile unei persoane le depășesc în mod semnificativ pe cele raportate și venitul rezonabil posibil.

18. Implementarea de mecanisme de soluționare sporită a cazurilor penale

Adoptarea, acolo unde este posibil, de mecanisme mai agile pentru soluționarea cauzelor penale, făcând soluționarea condiționată de returnarea de către inculpat a bunurilor considerate în mod rezonabil de către stat ca fiind produsul unei infracțiuni grave în schimbul unei

pedeapse proporționale mai ușoare. Acesta este un domeniu important de politică, deoarece deseori există un volum mare de procese pentru procurori și justiție, încetinind în mod substanțial procesul de recuperare a bunurilor. Mecanismele de soluționare a cauzelor penale includ negocierea pledoariei și reconcilierea și pot include o pedeapsă redusă. Ar trebui să se ia în considerare faptul că nu este permis un astfel de mecanism pentru persoanele din conducerea sindicatelor infracționale organizate sau pentru funcționarii de nivel înalt implicați în acte de corupție.

19. Implementarea de mecanisme pentru creșterea capacității de confiscare civile a bunurilor obținute ilicit

Consolidarea mecanismelor non-penale sau civile pentru sechestrarea și confiscarea bunurilor. Procesele penale durează adesea ani întregi, amânând emiterea hotărârilor finale pentru confiscarea bunurilor provenite din criminalitatea organizată și corupție. În timp ce se menține procesul echitabil, implementarea mecanismelor civile poate contribui la reducerea timpului de confiscare a bunurilor de la o perioadă de câțiva ani la câteva luni. Un proces mai rapid poate contribui la consolidarea încrederii publicului în sistemul judiciar și la facilitarea finanțării dezvoltării prioritare, a aplicării legii și a necesităților sistemului judiciar.

20. Intensificarea utilizării parteneriatelor cu societatea civilă

Prioritizarea utilizării sporite a parteneriatelor cu organizații ale societății civile și ONG-uri pentru recuperarea bunurilor și prevenirea criminalității. Ar trebui să se ia în considerare mecanisme pentru obținerea (și abordarea eficientă) de feedback regulat din partea societății civile și a cetățenilor. Formarea de noi parteneriate cu organizații ale societății civile și alte organizații similare poate oferi abordări noi și inovatoare în procesul de recuperare a bunurilor și poate utiliza platforme și sisteme pentru monitorizarea și investigarea FFI. În plus, aceste organizații sunt adesea conștiente de slăbiciunile operaționale ale programelor guvernamentale privind prevenirea criminalității și recuperarea bunurilor și, astfel, pot oferi feedback constructiv. Aceste organizații pot oferi o perspectivă importantă asupra nevoilor de dezvoltare ale țării, în special în comunitățile lipsite de drepturi și, prin urmare, pot facilita, de exemplu, identificarea nevoilor de dezvoltare prioritare către care ar trebui distribuite bunurile recuperate și lichidate.

21. Consolidarea politicilor specifice Transnistriei în ceea ce privește reducerea impactului activității de generare a veniturilor ilicite provenind din regiunea respectivă și limitarea impactului acestora în Moldova.

Guvernul Moldovei ar putea dori să ia în considerare dezvoltarea sau consolidarea în continuare a politicilor și mecanismelor, poate în coordonare cu experți internaționali, care sunt specifice Transnistriei, pentru a reduce impactul semnificativ al FFI care provin din această

regiune. Aceasta ar trebui să includă politici și mecanisme orientate spre rezultate care abordează: (1) o fraudă uriașă raportată privind energia electrică prin care transnistrenii nu plătesc pentru materia primă, dar vând apoi electricitate printr-un intermediar, creând astfel un exces semnificativ; (2) contrabanda cu țigări, care reprezintă, de asemenea, fluxuri imense de numerar ilegale și sunt considerate a fi o influență coruptă asupra economiei moldovenești și asupra sistemului politic moldovenesc; și (3) așa-numitul „sistem de compensare bancară”, o relicvă a anilor 1990, care permite proliferarea sistemelor de spălare a banilor în tranzacțiile juridice ale economiei moldovenești.

Bibliografie

- 1 Hunter, Marcena. *Measures That Miss the Mark: Capturing Proceeds of Crime in Illicit Financial Flows Models* | *Global Initiative*. 2018, <https://globalinitiative.net/analysis/capturing-proceeds-of-crime-in-illicit-financial-flows-models/>.
- 2 UNECA. *Illicit Financial Flows Report of the High-Level Panel on Illicit Financial Flows from Africa*. 2015, <https://repository.uneca.org/handle/10855/22695>.
- 3 Aziani, Alberto. *Illicit Financial Flows - An Innovative Approach to Estimation* | Alberto Aziani | Springer. 2018, <https://www.springer.com/gp/book/9783030018894>.
- 4 UNECA. *Illicit Financial Flows Report of the High-Level Panel on Illicit Financial Flows from Africa*. 2015, <https://repository.uneca.org/handle/10855/22695>.
- 5 Hunter, Marcena. *Measures That Miss the Mark: Capturing Proceeds of Crime in Illicit Financial Flows Models* | *Global Initiative*. 2018, <https://globalinitiative.net/analysis/capturing-proceeds-of-crime-in-illicit-financial-flows-models/>.
- 6 Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *Illicit Financial Flows The Economy of Illicit Trade in West Africa*. 2018, https://www.oecd-ilibrary.org/development/illicit-financial-flows_9789264268418-en.
- 7 Financial Action Task Force (FATF). *Money Laundering*. <https://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>. Accesat la 14 februarie 2021
- 8 European Commission. *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the EU Security Union Strategy*. 2020, <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-security-union-strategy.pdf>.
- 9 European Commission. "Anti-Corruption Report." 2014, https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organised-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report_en. Accesat la 14 februarie 2021.
- 10 International Monetary Fund (IMF). *Corruption: Costs and Mitigating Strategies*. 2016, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2016/sdn1605.pdf>
- 11 World Economic Forum. *How Bad Is the Global Corruption Problem?*. 2019, <https://www.weforum.org/agenda/2019/12/corruption-global-problem-statistics-cost/>.
- 12 Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *Illicit Financial Flows from Developing Countries: Measuring OECD Responses*. 2013.
- 13 Aceasta poate include, de exemplu, mecanisme de negociere a pledoariei, reconciliere sau alte opțiuni de soluționare care impun inculpatului să returneze bunurile obținute ilicit în schimbul unei pedepse reduse; mecanisme care permit proceduri paralele împotriva bunurilor, mecanisme de utilizare a confiscării extinse sau hotărâri de confiscare a bunurilor dobândite legal ale inculpatului, în cazul în care statul demonstrează că a luat toate măsurile rezonabile pentru localizarea bunurilor dobândite ilicit, dar a nu a putut face acest lucru.
- 14 Acestea includ adesea proceduri de confiscare civilă, care încă pun sarcina inițială asupra statului de a dovedi că anumite bunuri sunt produsul unor activități ilicite, deși cu o sarcină a probei mai mică.
- 15 De exemplu, Antigua și Barbuda, Austria, Canada, Columbia, Franța, Hong Kong, Italia, Țările de Jos, Noua Zeelandă, Regatul Unit, Singapore și Elveția.
- 16 De exemplu, Columbia, Italia, Țările de Jos și Statele Unite. Totuși, deși o serie de jurisdicții s-au dovedit a fi abile la sechestrarea și confiscarea bunurilor, rămân destul de slabe în ceea ce privește returnarea efectivă a bunurilor sechestrate și confiscate către statele solicitante (țări în care a fost obținută inițial averea ilicită, fie prin intermediul organizării de activități infracționale sau al corupției).
- 17 UNDESA. *Goal 16* | *Department of Economic and Social Affairs*. <https://sdgs.un.org/goals/goal16>. Accessed 14 Feb. 2021.
- 18 *Ibid.*
- 19 Consultați, de exemplu: UNCTAD. *Task Force Meeting on Statistical Methodologies for Measuring Illicit Financial Flows* | UNCTAD. 2019, <https://unctad.org/meeting/task-force-meeting-statistical-methodologies-measuring-illicit-financial-flows>.
- 20 Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *Illicit Financial Flows from Developing Countries: Measuring OECD Responses*. 2013.
European Commission. *Commission Staff Working Document on the Assessment of the Risk of Money Laundering and Terrorist Financing Affecting the Internal Market and Relating to Cross-Border Activities*. 2019, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/supranational_risk_assessment_of_the_money_laundering_and_terrorist_financing_risks_affecting_the_union_-_annex.pdf.
- 21 Consultați, de exemplu: *CARIN - The Asset Recovery Network*. <https://www.carin.network/>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 22 The World Bank. *Moldova Overview*. <https://www.worldbank.org/en/country/moldova/overview>. Accesat la 14 februarie 2021.

- 23** Rata de conversie la 04 octombrie 2020 era egală cu 1 LEU pentru 0,06 USD și 1 LEU pentru 0,05 EUR. Consultați: [Morningstar pentru monedă și Coinbase pentru criptomonedă](#)
- 24** Moldova a ratificat Convenția de la Viena (Decizia Parlamentului nr. 252-XII din 2 noiembrie 1994); Convenția ONU împotriva corupției (Legea nr. 158 din 6 iulie 2007); TFC (Legea nr. 1241 din 18 iulie 2002) și Convenția de la Palermo (Legea nr. 15 din 17 februarie 2005). Moldova este parte, printre altele, la Convenția de la Varșovia din 2005 a CE.115.
- 25** Europol. *Organised Crime Threat Assessment*. 2011, <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-organised-crime-threat-assessment-2011>.
- 26** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>.
- 27** Consultați: <https://datareportal.com/reports/digital-2021-transnistria>
- 28** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 29** Informații bazate pe feedbackul oficialilor internaționali care au lucrat îndeaproape privind aspectele legate de criminalitatea organizată și corupție în Moldova. Martie 2021.
- 30** O'Connor, Robert. "Transnistria Isn't the Smuggler's Paradise It Used to Be." *Foreign Policy*, 2019, <https://foreignpolicy.com/2019/06/05/transnistria-isnt-the-smugglers-paradise-it-used-to-be-sheriff-moldova-ukraine-tiraspol/>.
- 31** UNDP in Moldova. *Development Impact*. <https://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/development-impact.html>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 32** The World Bank. *Moldova Overview*. <https://www.worldbank.org/en/country/moldova/overview>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 33** UN. *National Report on the Implementation of Agenda 21 in Moldova*. 2002.
- 34** The Observatory of Economic Complexity (OEC). *Moldova (MDA) Exports, Imports, and Trade Partners*. <https://oec.world/en/profile/country/mda>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 35** KnowYourCountry. *Moldova AML Report*. <https://www.knowyourcountry.com/moldova1111>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 36** The World Bank. *Personal Remittances, Received (% of GDP) - Moldova*. <https://data.worldbank.org/indicator/BX.TRF.PWKR.DT.GD.ZS?locations=MD>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 37** The World Bank. *Moldova Overview*. <https://www.worldbank.org/en/country/moldova/overview>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 38** Turcanu, Ghenadie, et al. *Republic of Moldova Health System Review Health Systems in Transition*. no. 7, 2012.
- 39** The World Bank. *Moldova Economic Update*. 2020, <https://www.worldbank.org/en/country/moldova/brief/moldova-economic-update>.
- 40** *The World Bank. Moldova Trade Study: Note 1. Analysis of Trade Competitiveness*. 2016.
- 41** *The World Bank in Moldova*. www.worldbank.org/moldova. Accesat la 14 februarie 2021.
- 42** Public Opinion Survey Residents of Moldova." *Center for Insights In Survey Research, The National Endowment for Democracy*. 2017.
- 43** "National Human Development Report, Inequalities and Sustainable Human Development in Moldova." *UNDP Report*. 2016
- 44** The World Bank. *Moldova Economic Update*. 2020, <https://www.worldbank.org/en/country/moldova/brief/moldova-economic-update>.
- 45** The World Bank. *The World Bank in Moldova - Country Snapshot*. 2020, www.worldbank.org/moldova. The World Bank. *In Moldova, Rising Regional Inequality Can Be Addressed Through Policy Action, Says World Bank*. 2018, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2018/09/25/in-moldova-rising-regional-inequality-can-be-addressed-through-policy-action-says-world-bank>.
- 46** UNDP. *Elveția, Marea Britanie, Banca Mondială, Oim, Pnud și UNICEF Îndeamnă La Măsuri Ce Vor Continua Să Asigure Accesul Populației Din Moldova La Remitențe*. 2020, https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/presscenter/pressreleases/2020/switzerland--united-kingdom--world-bank--om--undp-and-unicef-cal.html?fbclid=IwAR3T77lbict24fHK6hIYLVD67PCUYsaE4d_63fkNAJhIYij2a7HhB3nEK0.
- 47** CIA. *Moldova - The World Factbook*. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/moldova/>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 48** European Parliament. *Implementation of the EU-Moldova Association Agreement*. 2018, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0458_EN.html.
- 49** Public Opinion Survey Residents of Moldova." *Center for Insights In Survey Research, The National Endowment for Democracy*. 2017.
- 50** KnowYourCountry. *Moldova AML Report*. <https://www.knowyourcountry.com/moldova1111>. Accessed 14 Feb. 2021.
- 51** Moldova overview of corruption and anticorruption." *Transparency International*. 2017.
- 52** EU Neighbours. *Eastern Partnership*. <https://euneighbours.eu/en/east/eu-in-action/easternpartnership>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 53** European Commission. *Moldova*. 2021, <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/moldova/>.
- 54** KnowYourCountry. *Moldova AML Report*. <https://www.knowyourcountry.com/moldova1111>. Accesat la 14 februarie 2021.

- 55 "Public Opinion Survey Residents of Moldova." *Center for Insights In Survey Research, The National Endowment for Democracy*. 2017.
- 56 Gotisan, Victor. "Moldova." *Freedom House*, 2020, <https://freedomhouse.org/country/moldova/nations-transit/2020>.
- 57 Council of Europe (CoE). *Council of Europe Calls on the Republic of Moldova to Improve Anti-Corruption Measures in Respect of MPs, Judges and Prosecutors*. 2016, <https://rm.coe.int/16807218a9>.
- 58 European Commission. *First Report under the Visa Suspension Mechanism*. 2017, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-is-new/news/20171220_first_report_under_suspension_mechanism_en.pdf.
- 59 Gribincea, Vladislav. *Moldova: Investigating High-Level Corruption - Progress or Illusion?* 2017, <http://crjm.org/wp-content/uploads/2017/07/2017-01-27-Gribincea-corruption-machetad.pdf>.
- 60 Gotisan, Victor. "Moldova." *Freedom House*, 2020, <https://freedomhouse.org/country/moldova/nations-transit/2020>.
- 61 European Commission. *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the EU Security Union Strategy*. 2020, <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-security-union-strategy.pdf>.
- 62 Europol. *Organised Crime Threat Assessment*. 2011, <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-organised-crime-threat-assessment-2011>.
- 63 The World Bank. *Organised Crime*. 2017, https://tcddata360.worldbank.org/indicators/h3031de56?country=MDA&indicator=678&countries=BRA&viz=line_chart&years=2007,2017.
- 64 Europol. *Organised Crime Threat Assessment*. 2011, <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-organised-crime-threat-assessment-2011>.
- 65 Moldova's National Risk Assessment of Money Laundering and Terrorist Financing. Consultați, de exemplu: Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE). *OSCE Supports the Launch of Moldova's National Risk Assessment and Action Plan on Combating Money Laundering and Terrorist Financing* | OSCE. 2017, <https://www.osce.org/secretariat/351496>.
- 66 *Ibid.*
- 67 EMCDDA and Europol. *EU Drug Markets Report 2019*. 2019, https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/12078/20192630_TD0319332ENN_PDF.pdf.
- 68 European Commission. *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the EU Security Union Strategy*. 2020, <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-security-union-strategy.pdf>.
- 69 Kemp, Walter. *Transnational Tentacles - Global Hotspots of Western Balkan Organised Crime*. 2020.
- 70 *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 71 *Ibid.*
- 72 Europol. *The THB Financial Business Model - Assessing the Current State of Knowledge*. 2015.
- 73 Chayes, Sarah. "The Structure of Corruption in Moldova." *Carnegie Endowment for International Peace*. 2016.
- 74 US Department of State. *2019 Trafficking in Persons Report*. 2019.
- 75 GRETA. *Report Concerning the Implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by the Republic of Moldova - Second Evaluation Round*. 2016. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680665339>
- 76 US Department of State. *2019 Trafficking in Persons Report*. 2019.
- 77 *Ibid.*
- 78 European Anti-Fraud Office (OLAF). "Cigarette Smuggling: Focused Enforcement and New Tools." *European Commission*, 2017, https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/12-05-2017/cigarette-smuggling-focused-enforcement-and-new-tools_en
- 79 EUBAM. *Combating Tobacco Smuggling*. <http://eubam.org/what-we-do/combating-tobacco-smuggling/>. Accessed 14 Feb. 2021.
- 80 *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 81 O'Connor, Robert. "Transnistria Isn't the Smuggler's Paradise It Used to Be." *Foreign Policy*, 2019, <https://foreignpolicy.com/2019/06/05/transnistria-isnt-the-smugglers-paradise-it-used-to-be-sheriff-moldova-ukraine-tiraspol/>.
- 82 Consultați, de exemplu: EU Neighbours. *Numerous Weapons Confiscated during EU-Coordinated Joint Operation in Ukraine and Moldova*. 2019, <https://www.euneighbours.eu/en/east/stay-informed/news/numerous-weapons-confiscated-during-eu-coordinated-joint-operation-ukraine>.
- 83 International Atomic Energy Agency (IAEA). *Combating Illicit Trafficking in Nuclear and Other Radioactive Material*. 2007.
- 84 Zaitseva, Ludmila, and Friedrich Steinhäusler. "Nuclear Trafficking Issues in the Black Sea Region." *Non-Proliferation Papers*, no. 39, 2014, https://www.files.ethz.ch/isn/187240/April_2014_39.pdf
- 85 National Agency for regulation of Nuclear and Radiological Activities. *The Third National Report Under the Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management*. 2017.

- 86 Galpin, Richard. "Nuclear Smuggling Deals 'thwarted' in Moldova." *BBC News*, 2015, <https://www.bbc.com/news/world-europe-34461732>.
- 87 Europol. *Crime Group Suspected of Smuggling Nuclear Materials Arrested in Vienna* | Europol. 2019, <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/crime-group-suspected-of-smuggling-nuclear-materials-arrested-in-vienna>.
- 88 *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>. Consultați, de exemplu: Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE). *OSCE Supports the Launch of Moldova's National Risk Assessment and Action Plan on Combating Money Laundering and Terrorist Financing* | OSCE. 2017, <https://www.osce.org/secretariat/351496>.
- 89 *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 90 Lewis, James. *Economic Impact of Cybercrime—No Slowing Down*. 2018.
- 91 *Ibid.*
- 92 Europol. *Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA)*. 2020, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment-iocta-2020>.
- 93 De exemplu, infractorii ar putea folosi din ce în ce mai mult AL pentru a facilita și îmbunătăți atacurile, maximizând oportunitățile de profit într-un timp mai scurt și creând modele de acțiuni criminale mai inovatoare, reducând în același timp șansele de a fi prinși. Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA). Europol Report. 2020. Europol. *Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA)*. 2020, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment-iocta-2020>.
- 94 *Ibid.*
- 95 *Ibid.*
- 96 Europol. *Goznym Malware: Cybercriminal Network Dismantled in International Operation*. 2019, <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/gozным-malware-cybercriminal-network-dismantled-in-international-operation>
- 97 Europol. *International Criminal Group Behind ATM Malware Attacks Dismantled*. 2016, <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/international-criminal-group-behind-atm-malware-attacks-dismantled>. Europol. *Europe-Wide Action Targets Money Mule Schemes*. 2016, <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europe-wide-action-targets-money-mule-schemes>.
- 98 *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 99 Chayes, Sarah. "The Structure of Corruption in Moldova." *Carnegie Endowment for International Peace*. 2016
- 100 KnowYourCountry. *Moldova AML Report*. <https://www.knowyourcountry.com/moldova1111>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 101 Kemp, Walter. *Transnational Tentacles - Global Hotspots of Western Balkan Organised Crime*. 2020.
- 102 *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 103 Chayes, Sarah. "The Structure of Corruption in Moldova." *Carnegie Endowment for International Peace*. 2016
- 104 Raportul Moneyval privind cea de-a cincea rundă de evaluare reciprocă a furnizat un rezumat al măsurilor de combatere a spălării banilor (CSB) și a finanțării terorismului (CFT) în vigoare în Republica Moldova la data vizitei la fața locului (1-12 octombrie) 2018). Acesta a analizat nivelul de conformitate cu recomandările Grupului de acțiune financiară (GAFI) 40 și nivelul de eficacitate al sistemului CSB/CFT din Moldova și a oferit recomandări cu privire la modul în care sistemul ar putea fi consolidat. *Raportul Runderi a cincea de evaluare reciprocă privind Republica Moldova*. Raport Moneyval. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 105 Autoritățile publice relevante și sectorul privat au contribuit la dezvoltarea ENR. Acesta a folosit metodologia Băncii Mondiale, care este în concordanță cu Orientările GAFI. Acest lucru a dus la un plan de acțiune care a început deja să atenueze pozitiv riscurile și vulnerabilitățile. Alte planuri cheie de acțiune din ultimii ani au inclus un Plan de acțiune PG 2017-2019 privind reducerea riscurilor SB/FT, un Plan operațional de acțiune PG 2018-2021 privind combaterea criminalității organizate și o Strategie națională de integritate și anticorupție 2017-2020.
- 106 *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 107 "Criminal Code of the Republic of Moldova." *UNODC*, 2009, https://sherloc.unodc.org/cld/document/mda/2002/criminal_code_of_the_republic_of_moldova.html.
- 108 *Ibid.*
- 109 *Ibid.*
- 110 Procuratura Generală, Serviciul de Securitate și Informații, Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Piețelor Financiare, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Tehnologiei Informației și Telecomunicațiilor, Inspectoratul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal, Inspectoratul Financiar, Biroul Național de Statistică și Centrul Național Anticorupție. A se vedea și: *Raportul Runderi a cincea de evaluare reciprocă privind Republica Moldova*. Raport Moneyval. 2019.

<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>

- 111** Organigrama nu este menită să fie cuprinzătoare și trebuie considerată ca un ghid ierarhic general.
- 112** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
MOLDOVA Improving Access to Justice: From Resources to Results. A Justice Sector Public Expenditure and Institutional Review. 2018.
General Prosecutor's Office. Structure of the Prosecutor's General Office. <http://www.procuratura.md/en/structur/>. Accesat la 15 februarie 2021.
- 113** GRETA. *Report Concerning the Implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by the Republic of Moldova - Second Evaluation Round*. 2016. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680665339>
- 114** Conform experților internaționali care lucrează îndeaproape cu omologii moldoveni. Martie 2021.
- 115** "Criminal Code of the Republic of Moldova." *UNODC*, 2009, https://sherloc.unodc.org/cld/document/mda/2002/criminal_code_of_the_republic_of_moldova.html.
- 116** *Ibid.*
- 117** *Ibid.*
- 118** CARA. "Moldovan Parliament Law No. 261, 07.12.2017." *UNODC*, 2018, https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/workinggroup2/2018-June-6-7/Contributions_NV/Moldova_EN.pdf.
- 119** CARA. "Law No 48. on the Criminal Assets Recovery Agency." *UNODC*, 2018, https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/workinggroup2/2018-June-6-7/Contributions_NV/Moldova_EN.pdf.
- 120** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>.
- 121** *Ibid.*
- 122** Conform experților internaționali care lucrează îndeaproape cu omologii moldoveni. Martie 2021.
- 123** Council of Europe (CoE). *Money Laundering: Moldova Should Increase the Effectiveness of Its Confiscation Regime and Criminal Asset Recovery*. 2018, https://search.coe.int/directorate_of_communications/Pages/result_details.aspx?ObjectId=090000168097366c.
- 124** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 125** Eurojust. *Agreement on Cooperation between Eurojust and Moldova*. 2014, <https://www.eurojust.europa.eu/agreement-cooperation-between-eurojust-and-moldova>.
- 126** Conform experților internaționali care lucrează îndeaproape cu omologii moldoveni. Martie 2021.
- 127** Consultați: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0830\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0830(01)&from=EN)
- 128** Turcanu, Ghenadie, et al. *Republic of Moldova Health System Review Health Systems in Transition*. no. 7, 2012.
- 129** Managing Authority Ministry of Regional Development and Public Administration Romania. *Joint Operation Programme Romania - Republic of Moldova 2014-2020*. 2015.
- 130** US Embassy Chisinau. *U.S. and Moldovan Experts Discuss Cooperation to Counter Nuclear Smuggling*. 2018, <https://md.usembassy.gov/u-s-and-moldovan-experts-discuss-path-forward-in-bilateral-cooperation-to-counter-nuclear-smuggling/>.
- 131** US Department of State. *2019 Trafficking in Persons Report: Moldova*. 2019.
- 132** World Economic Forum. *Judicial Independence*. 2017, https://reports.weforum.org/pdf/gci-2017-2018-scorecard/WEF_GCI_2017_2018_Scorecard_EOSQ144.pdf.
- 133** Anderson, James M., and Eric Helland. "How Much Should Judges Be Paid? An Empirical Study on the Effect of Judicial Pay on the State Bench." *Stanford Law Review*, vol. 64, 2012, pp. 1277-87, <http://balkin.blogspot.com/2007/01/constitutional-crises-and-eyes-of.html>.
- 134** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 135** *Ibid.*
- 136** Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE). *OSCE Supports the Launch of Moldova's National Risk Assessment and Action Plan on Combating Money Laundering and Terrorist Financing* | OSCE. 2017, <https://www.osce.org/secretariat/351496>.
- 137** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 138** *Ibid.*
- 139** CARA. "Law No 48. on the Criminal Assets Recovery Agency." *UNODC*, 2018, https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/workinggroup2/2018-June-6-7/Contributions_NV/Moldova_EN.pdf.
- 140** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>
- 141** *Ibid.*
- 142** *Ibid.*
- 143** Kar, Dev, and Joseph Spanjers. *Illicit Financial Flows from Developing Countries: 2004-2013*. 2015.
- 144** *Ibid.*

- 145** CiFAR. *Europe's Forgotten Corruption Heaven: Moldova - CiFAR*. 2019, https://cifar.eu/moldova_corruption/.
- 146** Statisticile BNM arată o creștere semnificativă a intrărilor din Rusia în 2010-2014, urmată de o scădere bruscă în 2015-2016. Intrările totale din 2010-2014 din Comunitatea Statelor Independente (CSI) au fost de 80 miliarde USD, cu 75 miliarde USD din Rusia. Kirschenbaum, Joshua, and Sergiu Tofilat. „Massive Russian Financial Flows Through Moldova Show Small Jurisdictions Matter – Alliance For Securing Democracy.” *Alianța pentru securizarea democrației*. 2019, <https://securingdemocracy.gmfus.org/massive-russian-financial-flows-through-moldova-show-small-jurisdictions-matter/>.
- 147** Aziani, Alberto. *Illicit Financial Flows - An Innovative Approach to Estimation* | Alberto Aziani | Springer. 2018, <https://www.springer.com/gp/book/9783030018894>.
- 148** Herkenrath, Marc. “Tax Havens and Capital Flight from Developing Countries: The Social and Political Implications: Comments on ‘Capital Flight and Tax Havens: Impact on Investment and Growth in Africa.’” *Revue d'Economie Du Developpement*, vol. 22, no. 2HS, Boeck Universite, 2014, pp. 131–36, doi:10.3917/edd.hs02.0131.
- 149** UN Sustainable Development. *Goal 16: Peace, Justice and Strong Institutions*. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 150** *The Republic of Moldova Fifth Round Mutual Evaluation Report*. Moneyval Report. 2019. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Moldova-2019.pdf>.
- 151** În lumina COVID-19, orice impact suplimentar asupra deficitului bugetar sau a întreprinderilor mici este deosebit de dăunător. COVID-19 prezintă un risc pentru o activitate și influență criminală sporită, deoarece infractorii cu cantități semnificative de numerar obținut ilicit pot avea o influență majoră asupra afacerilor și politicii în timpul instabilității economice. Consultați, de exemplu: UNODC. *Organised Crime Groups Are Infiltrating the Legal Economy Following COVID-19 Crisis, Says Latest UNODC Research Brief*. 2020, <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2020/July/organised-crime-groups-are-infiltrating-the-legal-economy-following-covid-19-crisis--says-latest-unodc-research-brief.html>.
- 152** European Commission. *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the EU Security Union Strategy*. 2020, <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-security-union-strategy.pdf>.
- 153** Bak, Matthew. “Illicit Financial Flows and Inequality.” *Transparency International*, 2020, <https://knowledgehub.transparency.org/helpdesk/illicit-financial-flows-and-inequality>.
- 154** National Human Development Report, Inequalities and Sustainable Human Development in Moldova.” *UNDP Report*. 2016.
- 155** Bak, Matthew. “Illicit Financial Flows and Inequality.” *Transparency International*, 2020, <https://knowledgehub.transparency.org/helpdesk/illicit-financial-flows-and-inequality>.
- 156** Bird, Lucia, et al. *Crime and Contagion - The Impact of a Pandemic on Organised Crime*. 2020, www.globalinitiative.net.
- 157** *Ibid.*
- 158** Chayes, Sarah. “The Structure of Corruption in Moldova.” *Carnegie Endowment for International Peace*. 2016.
- 159** National Human Development Report, Inequalities and Sustainable Human Development in Moldova.” *UNDP Report*. 2016.
- 160** Chayes, Sarah. “The Structure of Corruption in Moldova.” *Carnegie Endowment for International Peace*. 2016.
- 161** Varese, Federico. “Mafias on the Move.” *Princeton University Press*, 2011, <https://press.princeton.edu/books/hardcover/9780691128559/mafias-on-the-move>.
- 162** Fleming, Sean. “World Economic Forum.” *World Economic Forum*, 2019, <https://www.weforum.org/agenda/2019/12/corruption-global-problem-statistics-cost/>.
- 163** Consultați, de exemplu: Center for the Study of Democracy. *Examining the Links Between Organised Crime and Corruption*. 2010.
- 164** National Human Development Report, Inequalities and Sustainable Human Development in Moldova.” *UNDP Report*. 2016.
- 165** Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *Illicit Financial Flows from Developing Countries: Measuring OECD Responses*. 2013.
- 166** UNODC and The World Bank. *Stolen Asset Recovery (StAR) Initiative: Challenges, Opportunities, and Action Plan*. 2007, https://www.unodc.org/pdf/Star_Report.pdf.
- 167** National Human Development Report, Inequalities and Sustainable Human Development in Moldova.” *UNDP Report*. 2016.
- 168** UNDP. Elveția, Marea Britanie, Banca Mondială, Oim, PNUD și UNICEF Îndeamnă La Măsuri Ce Vor Continua Să Asigure Accesul Populației Din Moldova La Remitențe. 2020, https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/presscenter/pressreleases/2020/switzerland--united-kingdom--world-bank--om--undp-and-unicef-cal.html?fbclid=IwAR3T771bict24flHK6hIYLVd67PCUYsaE4d_63fkNAJhIYij2a7HhB3nEK0.
- 169** Dulgher, Maria. “Record Remittances Sent to Moldova during the COVID-19 Pandemic - Expert's Explanation - Moldova. Org.” *Moldova.Org*, 2020, <https://www.moldova.org/en/record-remittances-sent-to-moldova-during-the-covid-19-pandemic-experts-explanations/>.
- 170** The World Bank. *Moldova Overview*. <https://www.worldbank.org/en/country/moldova/overview>. Accesat la 14 februarie 2021.

- 171** *National Human Development Report, Inequalities and Sustainable Human Development in Moldova*. UNDP Report. 2016.
- 172** "Health and Medical Average Salaries in Moldova 2021." Salary Explorer, <http://www.salaryexplorer.com/salary-survey.php?loc=141&loctype=1&job=2&jobtype=1>. Accesat la 15 februarie 2021.
"Teacher Average Salary in Moldova 2021." Salary Explorer, <http://www.salaryexplorer.com/salary-survey.php?loc=141&loctype=1&job=123&jobtype=3>. Accesat la 15 februarie 2021.
- 173** Vlas, Cristi. "Moldova Government Increases Guaranteed Minimum Wage to 2610 Lei (\$157)." *Moldova.Org*, 2018, <https://www.moldova.org/en/moldova-government-increases-guaranteed-minimum-wage-2610-lei-157/>.
- 174** Health Systems in Transition, Republic of Moldova Health System Review. European Observatory on Health Systems and Policies, In Partnership With WHO. 2016.
- 175** World Health Organisation. *Republic of Moldova*. <https://www.who.int/countries/mda/>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 176** Turcanu, Ghenadie, et al. *Republic of Moldova Health System Review Health Systems in Transition*. no. 7, 2012.
- 177** *Ibid.*
- 178** Health Systems in Transition, Republic of Moldova Health System Review. European Observatory on Health Systems and Policies, In Partnership With WHO. 2016.
- 179** *Ibid.*
- 180** *Ibid.*
- 181** The World Bank. *Moldova Overview*. <https://www.worldbank.org/en/country/moldova/overview>. Accesat la 14 februarie 2021.
- 182** "Health and Medical Average Salaries in Moldova 2021." Salary Explorer, <http://www.salaryexplorer.com/salary-survey.php?loc=141&loctype=1&job=2&jobtype=1>. Accesat la 15 februarie 2021.
- 183** *Ibid.*
- 184** Rafkin, Kayla. "The Need for Investment in Infrastructure in Moldova." *The Borgen Project*, 2018, <https://borgenproject.org/infrastructure-in-moldova/>.
- 185** Public Opinion Survey Residents of Moldova." *Center for Insights In Survey Research, The National Endowment for Democracy*. 2017.
- 186** Rafkin, Kayla. "The Need for Investment in Infrastructure in Moldova." *The Borgen Project*, 2018, <https://borgenproject.org/infrastructure-in-moldova/>.
- 187** Rosca, Olga. *EBRD Approves New Strategy for Moldova*. 2017, <https://www.ebrd.com/news/2017/ebd-approves-new-strategy-for-moldova.html>.
- 188** "Moldovan Transport Minister Detained On Corruption Charges." *RadioFreeEurope RadioLiberty*, 2017, <https://www.rferl.org/a/moldova-transport-minister-detained-corruption/28455566.html>.
- 189** BERD a investit peste 1 miliard de euro în diverse proiecte de dezvoltare în diferite sectoare, inclusiv infrastructură, energie, servicii bancare, industrie, comerț și agricultură. Rosca, Olga. *EBRD Approves New Strategy for Moldova*. 2017, <https://www.ebrd.com/news/2017/ebd-approves-new-strategy-for-moldova.html>.
- 190** Rosca, Olga. *EBRD Approves New Strategy for Moldova*. 2017, <https://www.ebrd.com/news/2017/ebd-approves-new-strategy-for-moldova.html>.
- 191** *Ibid.*
- 192** The Government of the Republic of Moldova. National Development Strategy „Moldova 2020”: 7 Solutions for Economic Growth and Poverty Reduction. 2012, <https://cancelaria.gov.md/en/apc/national-development-strategy-moldova-2020-seven-solutions-economic-growth-and-poverty-reduction>.
- 193** În temeiul art. 243 din CP, care prevede o amendă în cuantum de la 13.000 la 16.000 de unități convenționale. Conform legii, o unitate convențională este egală cu 50 MDL. Folosind rata de conversie la 30 octombrie 2020 de 2,5 EUR la fiecare 50 MDL, valoarea echivalentă a amenzii în EUR este estimată între 32.700 și 40.300.
- 194** Conform experților internaționali care lucrează îndeaproape cu omologii moldoveni. Martie 2021,
- 195** *Ibid.*
- 196** *Ibid.*

PRECIZĂRI LEGALE

Opiniile, constatările, concluziile și recomandările exprimate aici nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Institutului interregional al Națiunilor Unite pentru cercetare în domeniul criminalității și justiției (UNICRI), ale Uniunii Europene sau ale oricărei alte entități naționale, regionale sau internaționale implicate. Responsabilitatea pentru opiniile și concluziile exprimate revine exclusiv autorului, iar publicația nu constituie o aprobare de către UNICRI sau UE a acestor opinii sau concluzii. Desemnarea utilizată și prezentarea materialului din această publicație nu implică exprimarea oricărei opinii din partea Secretariatului Națiunilor Unite cu privire la statutul juridic al oricărei țări, teritoriu, oraș sau zonă a autorităților sale sau cu privire la delimitarea frontierelor sau limitelor sale. Conținutul acestei publicații poate fi citat sau reprodus, cu condiția ca sursa informației să fie recunoscută. ©UNICRI, aprilie 2021

MULȚUMIRI

Acest raport a fost elaborat ca urmare a finanțării generoase din partea Uniunii Europene, prin intermediul Direcției Generale Vecinătate și Negocieri privind Extinderea (DG NEAR). În 2020, CE și Institutul interregional al Națiunilor Unite pentru cercetare în domeniul criminalității și justiției (UNICRI) au lansat împreună inițiativa: „Sprijin pentru țările parteneriatului estic al UE pentru a îmbunătăți recuperarea bunurilor”, un proiect dificil care urmărește să lucreze cu autoritățile naționale din cele șase țări ale parteneriatului estic, inclusiv Moldova. Obiectivul principal al proiectului este de a spori capacitatea țărilor beneficiare de a urmări, sechestra și confisca în mod eficient bunurile provenite din activitatea infracțională organizată și de a oferi îndrumări de specialitate în abordarea necesității morale de a priva infractorii de veniturile provenite din infracțiunile lor. UNICRI este recunoscătoare Delegației UE în Moldova și Misiunii consilierilor la nivel înalt UE pentru sprijin și îndrumare.

O recunoaștere specială revine și colegilor din cadrul ARBI (Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale din Moldova), Unității de informații financiare din Moldova (în cadrul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor) și Ministerului Economiei și Infrastructurii din Moldova pentru schimbul de experiență și feedback valoros.

O apreciere specială revine Biroului de comunicare al UNICRI, precum și Imprimerie Centrale din Luxemburg pentru designul grafic. Cercetarea principală și redactarea acestui raport au fost efectuate de Eliza Thompson, cu editare suplimentară realizată de Giulia Traverso și Yasmine Chennoukh, sub îndrumarea lui James Shaw, Director Juridic (Recuperarea activelor).

DESPRE UNICRI

Institutul interregional al Națiunilor Unite pentru cercetare în domeniul criminalității și justiției (UNICRI) a fost înființat în 1968 în conformitate cu Rezoluția Consiliului Economic și Social 1086 B (XXXIX) din 1965, care a cerut extinderea activităților Națiunilor Unite în prevenirea criminalității și justiția penală. Institutul este o instituție autonomă și este guvernat de un Consiliu de administrație.

Lucrând în sfera largă a mandatului său de a concepe și implementa politici și acțiuni îmbunătățite în domeniul prevenirii și controlului criminalității, misiunea UNICRI este de a promova justiția, prevenirea criminalității, securitatea și statul de drept în sprijinul păcii, drepturilor omului și dezvoltării durabile.

Activitatea UNICRI se concentrează pe Obiectivul 16 al Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, care se axează pe promovarea de societăți pașnice, echitabile și incluzive, fără infracțiuni și violență. Justiția, prevenirea criminalității și statul de drept sunt baza pentru combaterea sărăciei și reducerea inegalităților, sporind în același timp creșterea economică și stabilitatea și protejarea mediului. UNICRI sprijină guvernele și comunitatea internațională în general în combaterea amenințărilor criminale la adresa liniștii sociale, dezvoltării și stabilității politice.

Obiectivele UNICRI sunt:

- *avansarea înțelegerii problemelor legate de criminalitate;*
- *promovarea de sisteme de justiție penală echitabile și eficiente;*
- *sprijinirea respectării instrumentelor internaționale și a altor standarde;*
- *facilitarea cooperării internaționale în domeniul aplicării legii și al asistenței judiciare.*

Prioritățile actuale ale Institutului includ:

- *Inteligența artificială și robotica în contextul prevenirii criminalității și al justiției penale;*
- *Atenuarea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare;*
- *Criminalitatea cibernetică;*
- *Fluxurile financiare ilicite și recuperarea bunurilor;*
- *Traficul ilicit de metale prețioase și pietre prețioase;*
- *Infracțiuni de mediu;*
- *Securitatea turismului și evenimentelor majore;*
- *Extremismul violent (inclusiv reabilitarea și reintegrarea infractorilor extremiști violenți);*
- *Violența domestică;*
- *Protecția populației vulnerabile și a victimelor;*
- *Justiția juvenilă; și*
- *Consolidarea dreptului penal internațional.*

Drepturi de autor

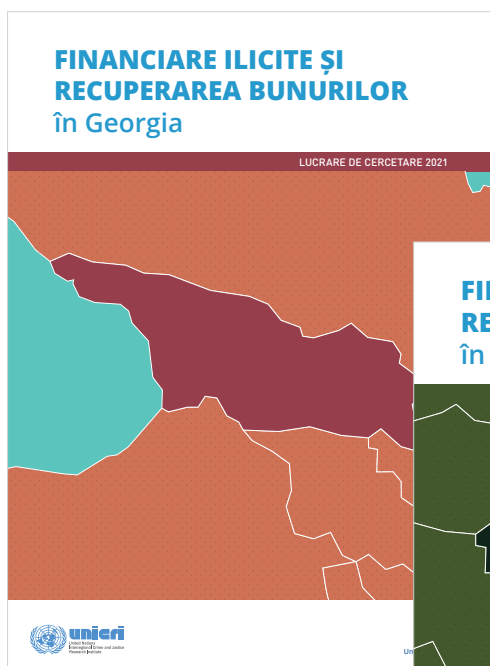
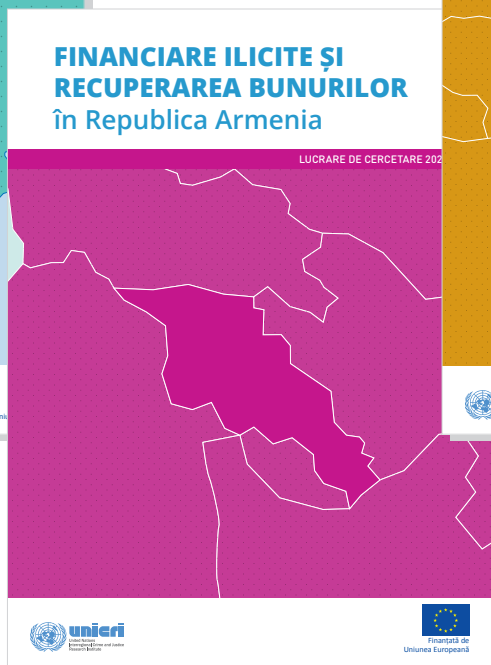
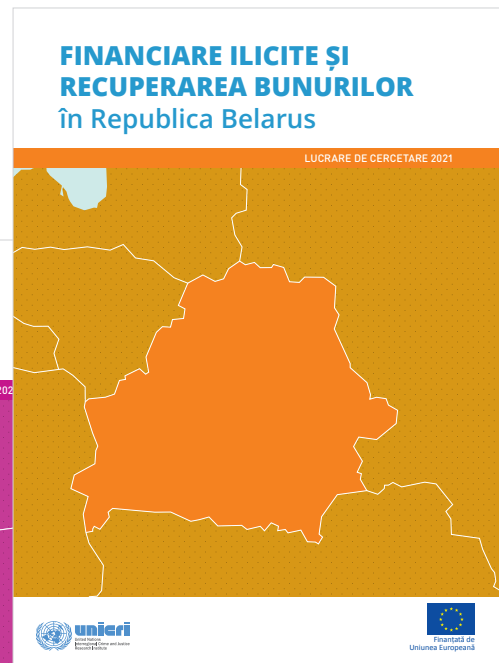
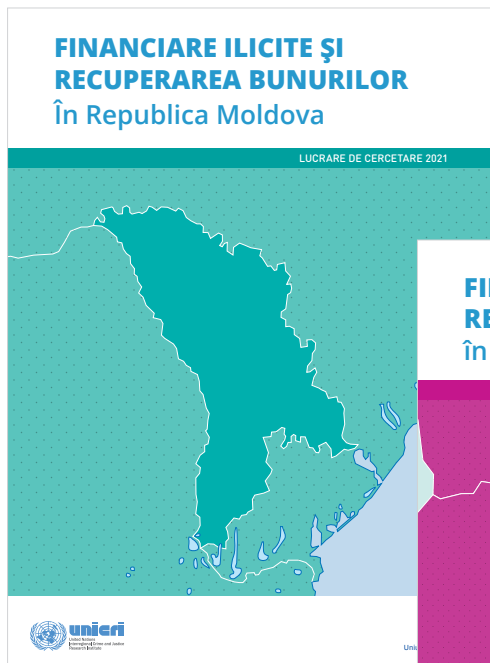
© Institutul interregional al Națiunilor Unite pentru cercetare în domeniul criminalității și justiției (UNICRI), 2021 Viale Maestri del Lavoro, 10, 10127 Torino – Italia
Tel.: + 39 011-6537 111 / Fax: + 39 011-6313 368

Site

www.unicri.it

E-mail: unicri.publicinfo@un.org

Publicații similare

PRECIZĂRI LEGALE

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Responsabilitatea exclusivă privind conținutul acesteia este a autorului, publicația nereflectând în mod necesar opinia Uniunii Europene.